

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków budżetu województwa opolskiego w ramach pomocy technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020

Analiza stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego.

RAPORT KOŃCOWY

Wykonawca badania:
Openfield sp. z o. o .

Spis treści

Wykaz skrótów	2
Resume	3
Streszczenie raportu.....	4
Przedmiot badania i opis zastosowanej metodologii.....	10
Analiza danych zastanych.....	11
1. Wsparcie innowacyjności jako element polityki rozwoju na poziomie krajowym i lokalnym. 11	
2. Działalność innowacyjna.....	15
3. Działalność badawcza i rozwojowa oraz transfer wiedzy w regionie.....	41
4. Społeczeństwo informacyjne – wykorzystywanie technologii informatyczno- telekomunikacyjnych.....	52
5. Opolskie specjalizacje inteligentne.	56
Podsumowanie i tabela rekomendacji	63

Wykaz skrótów

Skrót	Znaczenie
B+R	Badania I Rozwój
CTT	Centrum Transferu Technologii
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FS	Fundusz Spójności
GUS	Główny Urząd Statystyczny
H2020	Horyzont 2020
ICT	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
IOB	Instytucje Otoczenia Biznesu
KE	Komisja Europejska
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
NCBR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
OCRG	Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
POIR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
RPO WO	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020
RSI WO	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020
UE	Unia Europejska
UPRP	Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Resume

Analiza stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego została przygotowana na zlecenie Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarczego. Stworzenie tego opracowania jest odpowiedzią na potrzebę przeprowadzenia swojego rodzaju diagnozy w przedmiotowym zakresie, pozwalającą na rzetelną rewizję dotychczas prowadzonej polityki regionalnej związanej z gospodarką innowacyjną. Nadchodząca nowa perspektywa finansowania na lata 2021-2027 wymusza na władzach regionu aktualizację dokumentów strategicznych wytyczających ścieżkę rozwoju województwa – analiza zawarta w niniejszym raporcie pozostaje materiałem, który ma zostać wykorzystany do tego celu.

Opracowanie wyników przeprowadzonej analizy skupia się na głównych obszarach tematycznych związanych z funkcjonowaniem gospodarki innowacyjnej. W pierwszej części skupiono się na dokumentach strategicznych wyznaczających kierunki rozwoju, dotyczących bezpośrednio regionu opolskiego oraz tych wyższych szczebli, które wpływają na kształt polityki rozwoju województwa w odniesieniu do gospodarki, poruszając zagadnienia innowacyjności.

Kolejna, najobszerniejsza część raportu, koncentruje się na podstawowych danych opisujących stan gospodarki województwa opolskiego oraz stopień działalności innowacyjnej podmiotów obecnych w regionie. Szczególne miejsce w tym zakresie zajmują oczywiście statystyki pokazujące kondycję województwa pod tym względem, ale również informacje pozwalające zidentyfikować przedsiębiorstwa odznaczające się wysokim stopniem innowacyjności. Przeprowadzona w ten sposób analiza ma za zadanie dostrzec słabości i mocne strony regionu w przedmiotowym obszarze tematycznym, które uwzględnić należy w określaniu kierunków działań pozwalających na rozwój.

W trzeciej części analizy, skoncentrowano się na działalności badawczo-rozwojowej, która jest motorem rozwoju innowacyjności w gospodarce. Poruszono kwestię współpracy przedsiębiorstw ze środowiskiem naukowym, inicjatyw klastrowych, a także informacje o patentach i praw ochronnych udzielonych na wynalazki wzory użytkowe podmiotom z obszaru województwa opolskiego. Nie zabrakło również danych statystyki publicznej w tym zakresie.

Jedną z części analizy poświęcono również przedstawieniu informacji związanych z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, bez wątpienia posiadających także ogromny potencjał innowacyjności. Dostęp do narzędzi komunikacyjnych i Internetu stanowi ważną kwestię również jeśli chodzi o konkurencyjność przedsiębiorstw, która w dużej mierze zależy od umiejętności efektywnego wykorzystania nowych rozwiązań technologicznych w tym zakresie.

Ostatnia merytoryczna część opracowania przedstawiająca przeprowadzoną analizę, porusza kwestię inteligentnych specjalizacji województwa opolskiego, które stanowią obszary, na których koncentrować ma się regionalna polityka gospodarki innowacyjnej.

Na samym końcu raportu znajdują się najważniejsze sformułowane wnioski, stanowiące syntezę wyników przeprowadzonej analizy stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego.

Wszystkie analizy prowadzone były w oparciu o najbardziej aktualne dostępne dane.

Streszczenie raportu

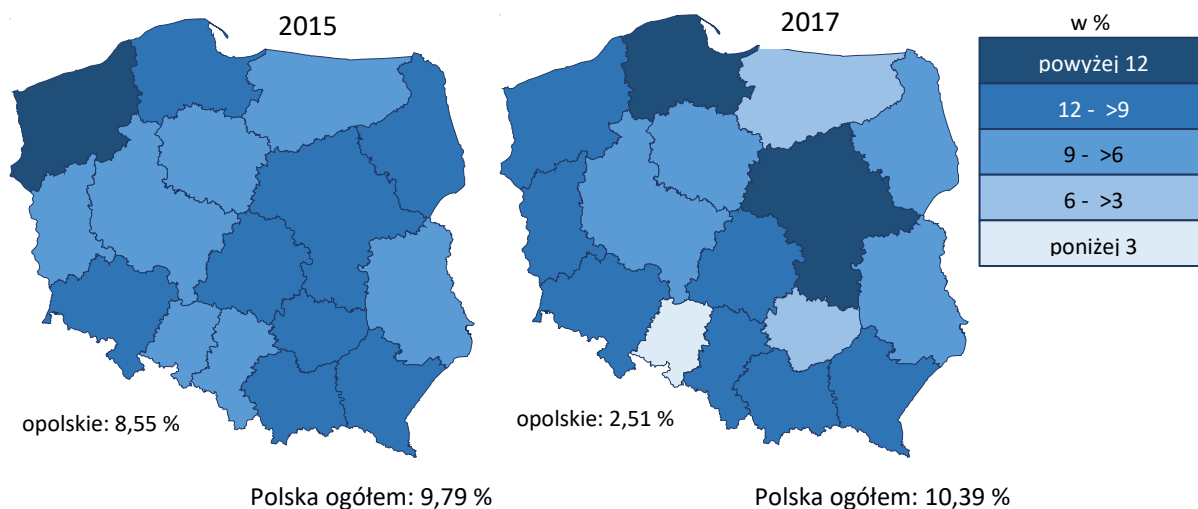
Innowacyjność w gospodarce wyraźnie akcentowana jest w dokumentach strategicznych każdego szczebla, bezpośrednio dotyczących bądź wpływających na kształt polityki rozwoju województwa opolskiego. Działania zmierzające do wysokiego stopnia innowacyjności regionalnej gospodarki obecne są w omawianym obszarze, jednak podczas przedmiotowej analizy region opolski jawi się aktualnie jako **słaby innowator**.

W ramach **RPO WO 2014-2020**, według danych na dzień 31 grudnia 2018 r., zidentyfikowano **485 projektów** wpisujących się jednocześnie w realizację celów **RSI WO**, na których realizację otrzymano dofinansowanie ze środków UE na łączną kwotę **1 072 075 340,95 zł**. Odnośnie wsparcia finansowego działalności innowacyjnej, należy również wskazać obecność opolskich inicjatyw w programie **H2020**. Na podstawie analizy danych według stanu na wrzesień 2018 r., **6 zespołów** z regionu opolskiego uczestniczy w **8 projektach**, z czego w jednym z nich jako koordynator. Łączna kwota dofinansowania KE uzyskana przez opolskie uczestnictwa w H2020 to **353 694,05 €**. Kwota ta stanowi 0,1% dofinansowania wszystkich projektów z Polski. Wśród beneficjentów programów pomocowych w zakresie innowacji odznaczają się podmioty, które charakteryzują się wiodącą rolą również w kwestiach związanych z innowacyjnością i działalnością B+R. Podmioty, które najczęściej pojawiają się podczas analizowania różnych aspektów przedmiotowego zagadnienia, to przede wszystkim: **Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej Blachownia, Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A. czy Góraźdże Cement S.A.**

Rozpatrując stan innowacyjności gospodarki województwa opolskiego, należy skupić uwagę na podstawowym wskaźniku z tym związanym – przedstawiającym **średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw**. W tym zakresie należy wskazać, że **największy odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w województwie opolskim odnotowano w roku 2014, wynosił wtedy 17,6%**. Kilka lat później, w roku 2017, udział ten, ulegając spadkowi, kształtował się już na poziomie **12,6%**. Warto zaznaczyć, że w obydwu okresach rocznych średnia dla całego kraju utrzymywała się na równym poziomie 14,5%.

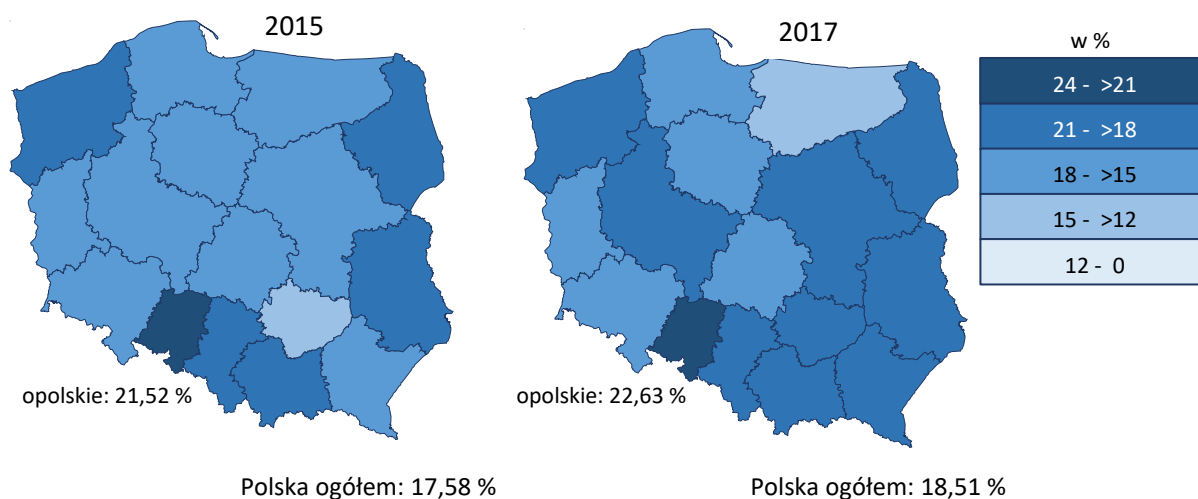
Na poniższych kartogramach zaobserwować możemy **znaczny spadek udziału przedsiębiorstw innowacyjnych wśród przedsiębiorstw z sektora usług** na przestrzeni ostatnich kilku lat. Koresponduje to z danymi dotyczącymi **wysokości nakładów na działalność innowacyjną w podziale na przedsiębiorstwa przemysłowe i usługowe**, zgodnie z którymi wartości nakładów w zakresie sektora usług wyraźnie zmalały. Ponadto, według danych statystyki publicznej za rok 2017, województwo opolskie charakteryzowało się **najmniejszym odsetkiem przedsiębiorstw innowacyjnych w obrębie sektora usług**. Całkiem inaczej natomiast kwestia ta wygląda w odniesieniu do przemysłu. Analizując dane obejmujące informacje dotyczące odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych, z pewnością można uznać, że **województwo opolskie silnie odznacza się właśnie w kategorii przedsiębiorstw przemysłowych – udział podmiotów innowacyjnych w tym sektorze kształtuje się na najwyższym poziomie porównując do pozostałych województw**. Również jeżeli chodzi o **nakłady na działalność innowacyjną, sektor przemysłu zdecydowanie wiodzie prym** w omawianym regionie – zdecydowanie przewyższają one nakłady na działalność innowacyjną wśród przedsiębiorstw usługowych i **odznaczają się tendencją rosnącą**.

Przedsiębiorstwa innowacyjne wśród przedsiębiorstw z sektora usług.

Źródło: GUS – BDL

Przedsiębiorstwa innowacyjne wśród przedsiębiorstw przemysłowych.

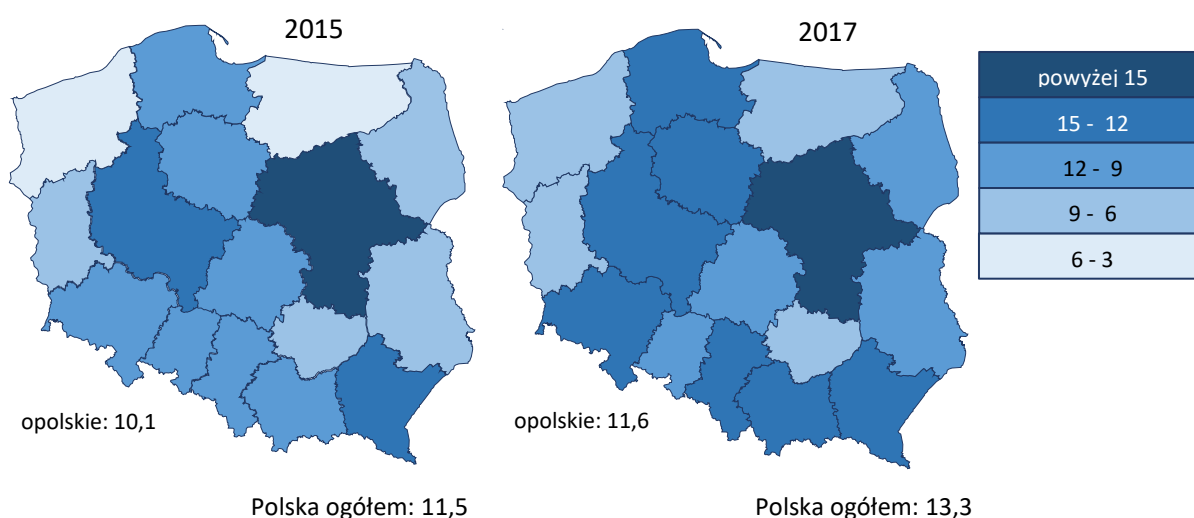
Źródło: GUS – BDL

W przedmiotowym kontekście, ważna pozostaje też **polityka klastrowa**, wdrażana na poziomie regionalnym. Klaster jako skoncentrowana przestrzennie grupa przedsiębiorstw, instytucji, organizacji, wyspecjalizowanych usługodawców i dostawców powiązanych ze sobą – współpracujących i konkurujących ze sobą – pozostaje koncepcją, której wdrażanie w życie zdecydowanie pozytywnie wpływa na konkurencyjność firm, a co za tym idzie, na rozwój gospodarczy danego regionu. Jeśli chodzi o **województwo opolskie**, warto zacząć od tego, że **polityka klastrowa nie zajmuje zdecydowanego miejsca w zapisach strategicznych dotyczących jego rozwoju**. W obrębie województwa opolskiego na uwagę zasługuje jedynie **jeden klaster – Klaster Chemii Specjalistycznej CHEM-STER, zlokalizowany w Kędzierzynie-Koźlu** i koordynowany przez Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy. Został on zidentyfikowany jako jedyny klaster funkcjonujący na terenie województwa opolskiego, według *Raportu z inwentaryzacji klastrów w Polsce 2015* PARP. Wspomniany „CHEM-STER” pozostaje

Opolskim Regionalnym Klastrem Kluczowym, związanym z **branżą chemiczną, nawozów i tworzyw sztucznych** (a więc – co warto zauważyć – związanym z jedną ze specjalizacji inteligentnych regionu).

Jedną z podstawowych statystyk w obszarze analizy działalności B+R jest liczba podmiotów z nią związanych. W latach 2015 i 2017, w województwie opolskim liczba ta wynosiła odpowiednio 101 i 115 – odnotowuje się zatem wzrost w zakresie wartości bezwzględnych. Natomiast w przeliczeniu na 100 tys. ludności, **liczba podmiotów w działalności B+R** wynosiła 10,1 w roku 2015 oraz 11,6 w 2017. Jak można zauważyć na poniższych kartogramach, wzrost zaobserwowany w tych wartościach w odniesieniu do opolskiego jest mniejszy niż wzrost dotyczący poziomu ogólnokrajowego – w związku z tym, omawiany region **pozostaje poniżej średniej wartości wskaźnika dla Polski ogółem**.

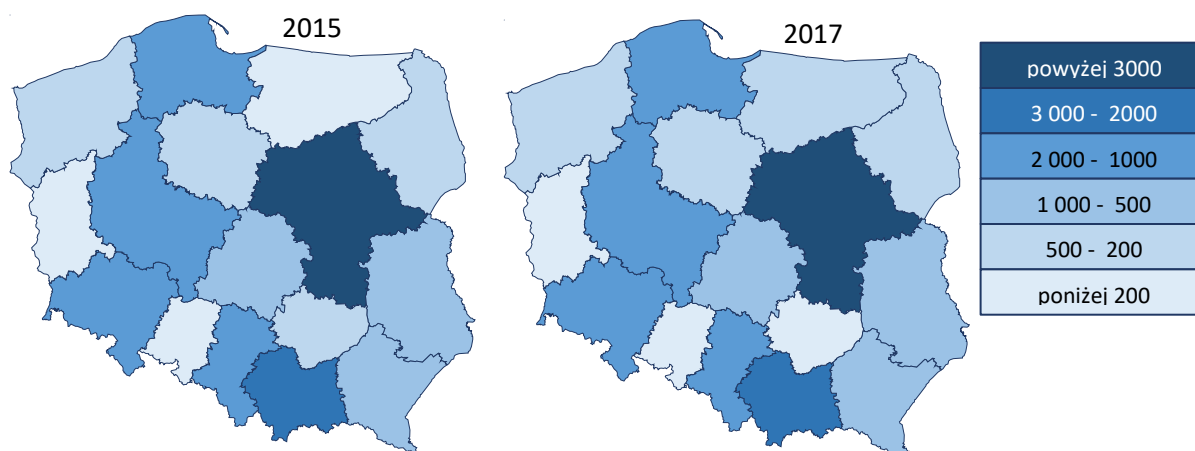
Podmioty w działalności B+R na 100 tys. ludności.

Źródło: GUS – BDL

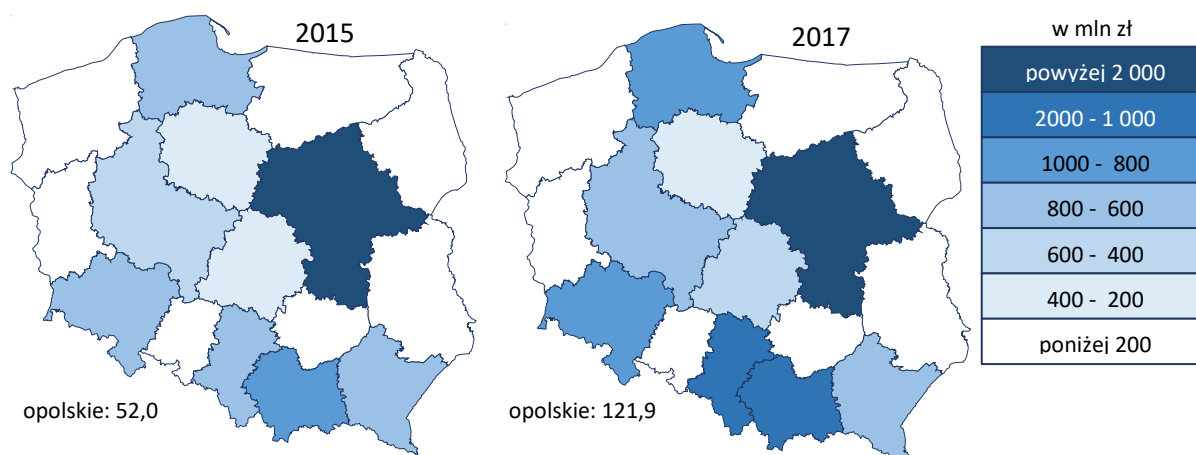
W zakresie **nakładów na działalność B+R** ogółem, we wszystkich sektorach, można zauważyć **wzrost** na przestrzeni lat 2015-2017 w obszarze województwa opolskiego – nadal jednak **pozostaje ono w grupie regionów charakteryzujących się najmniejszymi wartościami** w porównaniu z pozostałymi województwami. Podobnie kwestia ta kształtuje się również w przeliczeniu na 1 mieszkańca (121,3 zł w 2015 r. i 188,6 zł w 2017 r., przy średniej wartości dla kraju odpowiednio 469,7 zł i 535,6 zł). Należy podkreślić, że **zdecydowana większość nakładów na działalność B+R dotyczy przedsiębiorstw przemysłowych**.

Nakłady na działalność B+R ogółem.

Źródło: GUS – BDL

Nakłady na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw.

Źródło: GUS – BDL

Ważną statystyką w obrębie działalności B+R pozostają również informacje dotyczące studentów i absolwentów szkół wyższych w regionie. To oni bowiem stanowią fundament przyszłej kadry związanej z pracą badawczą. Porównując do siebie rok 2015 oraz 2017, **spada ogólna liczba studentów** uczelni wyższych w omawianym regionie (z 25 170 do 21 982), **a także liczba absolwentów** w poszczególnych latach (8 424 absolwentów w roku 2015 i 7 715 w 2017). Co najważniejsze w kontekście technologii innowacyjnych, **spada w tym zakresie odsetek osób studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych.**

O działalności B+R świadczy również **liczba udzielonych patentów i praw ochronnych**, odnoszących się do przedmiotów własności przemysłowej w postaci wynalazków i wzorów użytkowych. Zarówno **pod względem zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych oraz pod względem udzielonych na nie patentów i praw ochronnych województwo opolskie wypada raczej słabo na tle innych regionów kraju – jeśli chodzi o liczby bezwzględne.** Jednak, należy spostrzec, że biorąc pod uwagę współczynnik uzyskany **po przeliczeniu tych danych na liczbę mieszkańców w poszczególnych regionach, województwo opolskie nie należy już do grupy regionów o najniższych wartościach.** Jednocześnie,

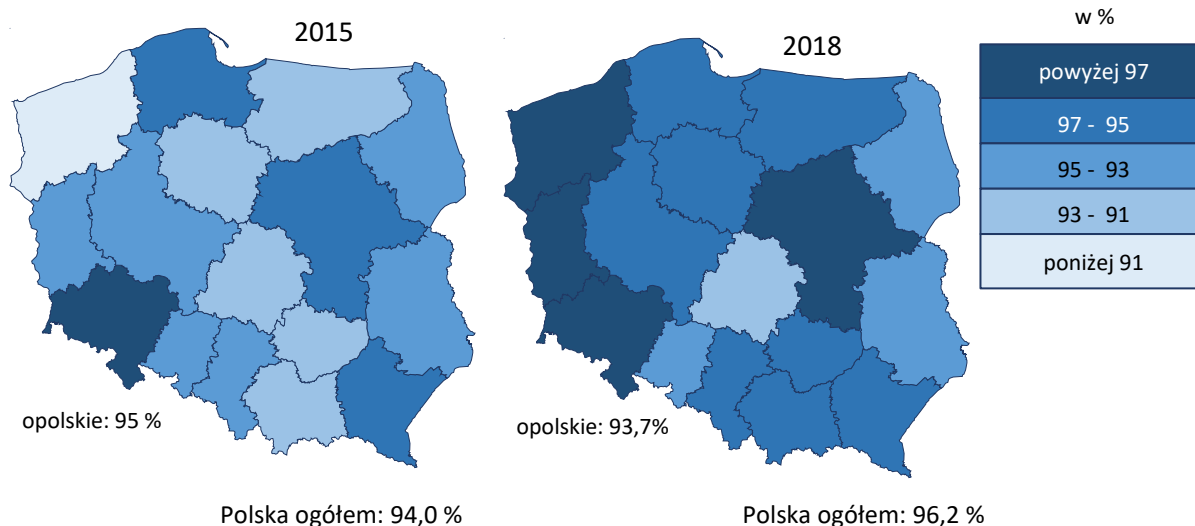
warto też zauważyć, że opolskie charakteryzuje mała różnica pomiędzy zgłoszonymi wynalazkami i wzorami użytkowymi a uzyskanymi patentami i prawami ochronnymi.

Po raz kolejny uwidacznia się **wiodąca rola Instytutu Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia”**, który jako jednostka z terenu województwa opolskiego znalazł się w grupie wyróżnionych przez UPRP podmiotów, które dokonały co najmniej 20 zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych w 2017 r. (dokonał 30 zgłoszeń). Instytut pozostaje również w czołówce podmiotów, którym udzielone zostały patenty i prawa ochronne – zalicza się do podmiotów, które uzyskały więcej niż 20 patentów i praw ochronnych na wzory użytkowe w 2017 r. (uzyskał ich łącznie 28).

Wśród zagadnień związanych z syntetyczną analizą stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego, nie może też zabraknąć kwestii związanych ze społeczeństwem informacyjnym. We współczesnej gospodarce trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie bez dostępu do narzędzi komunikacyjnych i Internetu. Również konkurencyjność przedsiębiorstw w dużej mierze zależy od umiejętności efektywnego wykorzystania nowych rozwiązań technologicznych w tym zakresie. Dlatego tak **ważnym obszarem działalności staje się sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT)**, bez wątpienia posiadającym także ogromny potencjał innowacyjności.

Na przestrzeni ostatnich lat, wskaźnik obrazujący wykorzystanie komputerów w przedsiębiorstwach w **odniesieniu do całego kraju wzrósł**. Co ciekawe, **tylko w przypadku województwa opolskiego, zaobserwowano zjawisko odwrotne do tego ogólnego trendu – odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery spadł w roku 2018 w stosunku do 2015**. W efekcie, pod tym względem region opolski obecnie (według najświeższych dostępnych danych za prezentowany rok 2018), **pozostaje poniżej średniej ogólnopolskiej**.

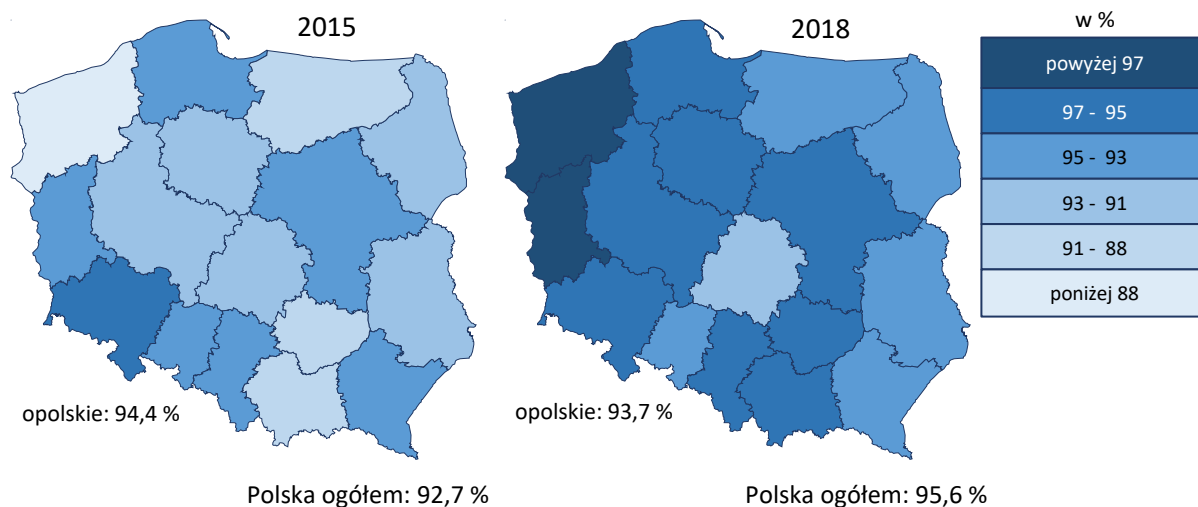
Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery (poza sektorem finansowym).

Źródło: GUS – BDL

Ogromnie istotnym pozostaje również **dostęp do Internetu**, który stał się podstawą wykorzystywaną do budowania konkurencyjności oraz poprawy efektywności działalności przedsiębiorstw poprzez stwarzanie szerokich możliwości w zakresie prowadzenia kontaktów gospodarczych i transakcji. Według danych na rok 2015 i 2018, **odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w Polsce wzrasta – wyniósł w 2018 r. 95,6%**. W województwie opolskim natomiast, **było to 93,7%** co oznacza drobny spadek w stosunku do roku 2015.

. Odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu (poza sektorem finansowym).

Źródło: GUS – BDL

Wszystkie wyżej zamieszczone dane dotyczyły przedsiębiorstw sektorów niefinansowych – w odniesieniu do **sektora finansowego**, zgodnie ze statystyką prowadzoną przez GUS, w województwie opolskim **100 % podmiotów gospodarczych wykorzystuje w swojej działalności komputery i posiada dostęp do Internetu** (co ważne, także 100% z nich posiada szerokopasmowy dostęp do Internetu).

Obserwując postęp wdrażania regionalnych specjalizacji inteligentnych, można wyróżnić obszary specjalizacji, w których zidentyfikowano największą liczbę projektów realizowanych w ramach RPO WO:

- **GT VI - Procesy i produkty ochrony zdrowia i środowiska,**
- **GT II - Zrównoważone technologie budownictwa i drewna,**
- **GT III - Technologie przemysłu maszynowego i metalowego.**

Warto jednocześnie podkreślić wysoką aktywność podmiotów wdrażających projekty wpisujące się w obszar GT VI – bowiem w okresie od grudnia 2017 r. do grudnia 2018 r. zaobserwowano największy wzrost liczby projektów właśnie w ramach tej specjalizacji.

Najmniejsze wydatkowanie odnotowuje się w obrębie specjalizacji GT V – Technologie rolno-spożywcze. Największą kwotę dofinansowania natomiast obserwuje się w przypadku obszaru GT III. Jeśli chodzi o podział ze względu na działania wytyczone przez RPO WO, wśród specjalizacji inteligentnych regionu najwięcej wydatkowanych środków wsparcia UE przeznaczono na Innowacje w przedsiębiorstwach.

Na wszystkie inwestycje związane z inteligentnymi specjalizacjami województwa opolskiego w ramach wdrażania RPO WO uzyskano łącznie kwotę 385 099 811,25 zł dofinansowania UE.

Przedmiot badania i opis zastosowanej metodologii

Polityka rozwoju zarówno w wymiarze unijnym, krajowym, jak i regionalnym skupia się obecnie na wdrażaniu systemów wspierania innowacyjności, która odgrywa kluczową rolę w rozwoju gospodarki. Z tego względu coraz wyraźniej zarysowuje się znaczenie rozwoju przedsiębiorczości, powiązań pomiędzy biznesem a nauką, technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz działalnością w obszarach uznanych za specjalizacje inteligentne. Co ważne, dostrzegane jest to i uwzględnianie w działaniach regionalnych władz – stąd szczególne miejsce poświęcone proinnowacyjnej gospodarce w strategiach rozwojowych. W obliczu nadchodzącej nowej perspektywy finansowania na lata 2021-2027, niezbędne staje się przeprowadzenie aktualizacji dokumentów strategicznych dotyczących województwa opolskiego – przede wszystkim Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, a przy tym również Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego. Konieczne jest zatem przeprowadzenie analizy dotyczącej stanu innowacyjności gospodarki regionu – co stanowi przedmiot niniejszego opracowania.

Przeprowadzone badanie zostało zleczone przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki. Jego głównym celem było stworzenie opracowania dotyczącego aktualnego stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego w układzie obszarów problemowych, zbieżnych ze strukturą dokumentu RSI WO.

Biorąc powyższe po uwagę, uznano, że najlepszą metodą, która znajdzie zastosowanie w realizacji celów tegoż badania będzie metoda analizy danych zastanych, tzw. desk research. Polega ona na analizie danych wtórnych, czyli takich, które już istnieją i zostały przygotowane przez inne podmioty. Zaletą prowadzenia badań tą metodą jest w głównej mierze łatwy dostęp do materiałów, bez potrzeby prowadzenia samego ich zbierania przez badacza – co istotnie wpływa na skrócenie czasu potrzebnego na realizację badań. Należy jednak wskazać, że metoda ta pozwala wykorzystać jedynie dostępne dane, które nie zawsze mogą dostarczyć informacji najbardziej aktualnych. Badacz przy przeprowadzaniu kompleksowej analizy w zakresie problematyki badawczej ograniczony jest zatem dostępnością wykorzystywanych materiałów źródłowych.

Analiza desk research przeprowadzona w niniejszym przypadku, obejmowała swoim zakresem przede wszystkim:

- dokumenty strategiczne dotyczące poziomu unijnego, krajowego oraz regionalnego, bezpośrednio związanego z województwem opolskim,
- dostępne raporty przeprowadzonych w przedmiotowym obszarze tematycznym badań, analiz, diagnoz,
- dane statystyki publicznej.

Zaznacza się, że wszystkie etapy niniejszej analizy prowadzone były w oparciu o najbardziej aktualne dostępne dane.

Analiza danych zastanych

1. Wspieranie innowacyjności jako element polityki rozwoju na poziomie krajowym i lokalnym.

Będąca przedmiotem niniejszej analizy innowacyjność w gospodarce wyraźnie akcentowana jest w dokumentach strategicznych każdego szczebla – poczynając od poziomu europejskiego, poprzez ogólnopolski, kończąc na regionalnych i wreszcie lokalnych strategiach programujących ścieżkę rozwoju poszczególnych obszarów, w tym rzecz jasna również omawianego w opracowaniu województwa opolskiego. Należy pokreślić, że **rozwój inteligentny** rozumiany jako **rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji** stanowi jeden z głównych powiązanych ze sobą priorytetów, jakie obejmuje *Strategia Europa 2020*. Od niej wywodzą się odpowiednio ukierunkowane i bardziej konkretyzowane na kolejnych stopniach programowania wytyczne dotyczące rozwoju gospodarczego. W tym zakresie warto przypomnieć, że we wspomnianej już *Strategii Europa 2020*, jednym z określonych szczegółowych celów nadrzędnych pozostaje **przeznaczanie 3% PKB UE na inwestycje w badania i rozwój**. W powyższym dokumencie strategicznym podkreśla się przy tym, że wszystkie sformułowane przez KE wymierne cele unijne powinny zostać przełożone na krajowe cele i metody działania, aby każde z państw członkowskich mogło dopasować tę strategię europejską do swojej indywidualnej, szczególnej sytuacji. Stąd też, jednocześnie zaznaczono, że aby urzeczywistnić wytyczne przed Europą główne cele rozwoju, „potrzebne będą liczne działania na poziomie krajowym, unijnym i międzynarodowym”¹.

KE przedstawiła też siedem projektów przewodnich, które mają umożliwić postępy w ramach każdego z trzech podstawowych priorytetów tematycznych – które zgodnie z powyższym, obejmują także rozwój gospodarki innowacyjnej. W tym zakresie przytoczyć trzeba przede wszystkim projekt określony jako „**Unia innowacji**” – będący projektem „na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy”². Oczywiście, KE wskazała również, że do osiągnięcia celów strategii wykorzystane mają zostać odpowiednie instrumenty finansowe i narzędzia polityki zewnętrznej.

Dokument wyznaczający działania na poziomie krajowym, jak zostało to wspomniane w treści strategii Europy, stanowi *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie* (KSRR). Wskazuje ona cele polityki rozwoju regionalnego Polski, wyraźnie uwzględniając „kierunki myślenia o rozwoju UE”³ – a więc współgrając z przyjętą strategią rozwoju Europy. W kontekście niniejszej analizy najważniejsze w tym zakresie pozostaje podkreślenie w KSRR **wzrost znaczenia innowacji jako czynnika decydującego o pozycji konkurencyjnej kraju i poszczególnych regionów**. Koresponduje to z fundamentalną triadą określającą kierunki rozwoju dla szczebla ogólnopolskiego – która obejmuje konkurencyjność obok spójności i sprawności. Akcentowane w tym krajowym dokumencie strategicznym zapewnienie wysokiego i stabilnego poziomu innowacji stanowi bowiem istotny element dla rozwoju konkurencyjności polskich regionów. Jak można przeczytać w treści KSRR, „kluczowe znaczenie dla realizacji tego wyzwania ma przede wszystkim skutecznie prowadzona **polityka na rzecz B+R**”⁴ i jednocześnie, „to polityka regionalna może wpływać na tworzenie warunków w regionach do tworzenia, dyfuzji i absorpcji innowacji”⁵. Ważne w tym zakresie są zaktualizowane wyzwania rozwojowe, stojące przed Polską, zdefiniowane także w dłuższej

¹ *Strategia Europa 2020*, s. 5

² Tamże, s. 5-6

³ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Monitor Polski Nr 3 - *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*, s. 1376

⁴ Tamże, s. 1410

⁵ Tamże, s. 1411

perspektywie czasowej – mianowicie w stworzonym *Raporcie – Polska 2030*. W odniesieniu do problematyki gospodarki opartej o innowacje i rozwój sektora B+R, ważna pozostaje nadal podtrzymywana i wyraźnie podkreślana waga właśnie tych czynników – treść wspomnianego raportu określającego wyzwania rozwojowe dla kraju wskazuje istotnie, że „tylko na innowacjach można zbudować siłę nowych przewag konkurencyjnych polskiej gospodarki”⁶.

W myśl powyższego stworzone zostały dokumenty strategiczne, programowe na poziomach regionalnych, lokalnych – dla interesującego nas w przedmiotowej analizie województwa opolskiego takimi dokumentami są przede wszystkim, w pierwszej kolejności *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* oraz niezwykle istotna *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020*, która to wymaga rzecz jasna aktualizacji w obliczu dalszej perspektywy czasowej programowania strategicznego oraz finansowania. Niniejsza syntetyczna analiza, zawierająca swego rodzaju diagnozę innowacyjności w regionie, ma w tym pomoc.

Dotychczasowe strategie właściwe dla województwa opolskiego kładą oczywiście między innymi nacisk na innowacje w zakresie rozwoju gospodarki i jednocześnie wskazują ważne w tym kontekście działania na rzecz **specjalizacji inteligentnych**. We wspomnianej *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego* zasygnalizowane zostały już kwestie związane z obszarem innowacji i transferu wiedzy, które to doprecyzowała i uszczegółowiła RSI WO. Warto przypomnieć, że jednym z podstawowych wyzwań rozwojowych, zidentyfikowanych w odniesieniu do województwa opolskiego, jest stworzenie konkurencyjnej gospodarki opartej na **innowacyjności i współpracy z nauką**, co możliwe do osiągnięcia jest poprzez spełnienie dwóch celów strategicznych, w ramach których wyszczególniono kilka głównych celów operacyjnych:

- cel strategiczny - innowacyjna i konkurencyjna gospodarka:
 - rozwój potencjału badawczo – rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki,
 - wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu,
 - wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce,
 - wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji;
- cel strategiczny – dynamiczne przedsiębiorstwa:
 - wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła,
 - rozwój sektora usług rynkowych,
 - wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw.⁷

Do konkretnych, wskazanych działań, które objęte są powyższymi obszarami tematycznymi, najważniejszych z punktu widzenia problematyki niniejszej analizy, należy:

- wzmocnianie **kadry naukowo-badawczej**, w tym pozyskiwanie talentów naukowych;
- budowanie stałych/praktycznych **związków pomiędzy nauką i biznesem** poprzez system praktyk, staży oraz stypendiów dla naukowców i doktorantów w przedsiębiorstwach;
- wspieranie **realizacji badań i ich wdrożenia oraz promocji i komercjalizacji** wyników badań m.in. poprzez regionalne granty badawcze;
- budowa i rozwój **infrastruktury badawczo-rozwojowej** regionu;
- wzmocnianie i integrowanie działań podmiotów badawczo-rozwojowych, instytucji otoczenia biznesu oraz podmiotów gospodarczych w zakresie **kluczowych dla regionu branż i technologii, w tym specjalizacji inteligentnych**;
- tworzenie i wsparcie rozwoju **platform innowacji, parków naukowo-technologicznych, inkubatorów**;

⁶ *Raport – Polska 2030. Wyzwania rozwojowe*, s. 16

⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.*, s. 87

- inicjowanie oraz wzmacnianie współpracy przedstawicieli gospodarki, nauki, instytucji otoczenia biznesu w zakresie kształtowania **oferty edukacyjnej regionu**, identyfikacji **obszarów badawczych** oraz tworzenia nowych **rozwiązań technologicznych**;
- inicjowanie tworzenia oraz wspieranie partnerstw, powiązań sieciowych, kooperacyjnych i inicjatyw oddolnych m.in. na rzecz **rozwoju kluczowych dla regionu branż i technologii**;
- **promocja innowacji i nowych technologii** tworzonych w regionie.⁸

W zakresie RSI WO do roku 2020 ważnym punktem wyjścia była przeprowadzona analiza SWOT w zakresie innowacji dla województwa opolskiego, która w połączeniu z przeprowadzoną diagnozą uzupełnioną konsultacjami społecznymi, zaowocowała sformułowaniem wizji Strategii, wyzwań oraz celów strategicznych i operacyjnych. Kluczowymi w niniejszym opracowaniu pozostają podstawowe cele postawione przed regionem wraz z szczegółowymi kierunkami działań, które wyodrębnione zostały zgodnie z przyjętymi wytycznymi przywoływanymi wyżej w wymiarze zarówno regionalnym, krajowym, jak i unijnym:

- identyfikacja i wsparcie **przedsięwzięć innowacyjnych kluczowych dla rozwoju sektora MSP**
 - wiedza o potrzebach rozwojowych przedsiębiorstw,
 - przedsiębiorstwa z ponadregionalnym potencjałem rozwojowym,
 - nowoczesne rozwiązania w przedsiębiorstwach, w szczególności dla inteligentnego rzemiosła;
- tworzenie regionalnego **systemu wsparcia przyciągania i lokowania innowacyjnych inwestycji**
 - zintegrowane zasoby infrastrukturalne,
 - zaawansowana opieka poinwestycyjna,
 - nowoczesne systemy informacji;
- rozwój **potencjału gospodarczego i współpracy międzysektorowej** na rzecz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych
 - regionalne sieci współpracy, w szczególności klastry,
 - technologie ICT w praktyce gospodarczej,
 - nowoczesne sieci powiązań;
- **edukacja na rzecz tworzenia postaw** kreatywnych, przedsiębiorczych i innowacyjnych
 - programy edukacyjne na różnych poziomach kształcenia,
 - środowisko przedsiębiorcze i proinnowacyjne,
 - programy edukacyjne dla inteligentnego rzemiosła;
- **kształcenie dla innowacyjnej gospodarki** oraz tworzenie kultury innowacyjnej
 - wykształcona kadra na rzecz specjalizacji regionalnych,
 - umiejętności i kompetencje w procesie transferu wiedzy,
 - współpraca środowisk innowacyjnych;
- **komercjalizacja wyników badań** w zakresie specjalizacji regionalnych przy wykorzystaniu nowoczesnej infrastruktury naukowo-badawczej
 - infrastruktura badawcza specjalizacji regionalnych,
 - współpraca nauki i gospodarki,
 - komercjalizacji specjalizacji regionalnych;
- inicjowanie **regionalnych przedsięwzięć na rzecz innowacji**
 - silne samorządy gospodarcze,
 - branżowe centra kreatywności i kompetencji,
 - wysoka jakość usług IOB;
- rozwój **instrumentów inżynierii finansowej na rzecz wsparcia specjalizacji inteligentnych**
 - fundusze poręczeniowe i pożyczkowe,
 - fundusze wysokiego ryzyka,

⁸ Tamże, s. 96

- narzędzia i mechanizmy finansowania z udziałem środków publicznych;
- skuteczny i efektywny **system usług** w szczególności **na rzecz specjalizacji inteligentnych**
 - infrastruktura IOB dla specjalizacji inteligentnych,
 - oferta IOB dla specjalizacji inteligentnych,
 - upowszechnianie innowacji.⁹

Przyglądając się powyższemu, można spostrzec na jakie obszary został położony szczególny nacisk – a jednocześnie, co za tym idzie, na jakich kwestiach powinna skupić się analiza zawarta w dalszej części niniejszego opracowania.

Ważnymi dokumentami w kontekście realizacji celów zawartych w poszczególnych strategiach, planach rozwojowych i konkretnych już programach wspierających osiągnięcie pożądaných efektów, są również te, które określają sposoby finansowania działań z tym związanych. Najważniejszym dokumentem dotyczącym tych kwestii jest rzecz jasna *Umowa Partnerstwa*, aktualnie w ramach programowania perspektywy finansowej 2014-2020. W wymiarze regionalnym, istotna pozostaje także *Strategia komunikacji funduszy europejskich w województwie opolskim na lata 2014-2020* – której rolą jest wsparcie skutecznego prowadzenia polityki komunikacyjnej funduszy europejskich, co ma bezpośrednie przełożenie na sprawne wdrażanie środków unijnych w regionie. Powyższe, oczywiście, ma z kolei wpływ na rozwój województwa opolskiego.

Przyznając, że inwestycje w badania naukowe i innowacje wyróżniają się zasadniczym znaczeniem dla przyszłości Europy – co wyrażone zostało już w zapisach Strategii Europy 2020 – stworzono największy jak dotąd program UE w tym zakresie, wpisujący się w działania wyznaczone strategicznymi celami rozwoju, **Horyzont 2020**. Koncentruje się on na trzech kluczowych obszarach: doskonała baza naukowa, wiodąca pozycja w przemyśle oraz wyznania społeczne. Celem pozostaje dbałość o to, aby w Europie powstawała światowej klasy nauka i technologia, będąca stymulantem wzrostu gospodarczego.¹⁰ Z finansowego wsparcia wyżej opisywanego programu unijnego **korzystają również podmioty z województwa opolskiego**.

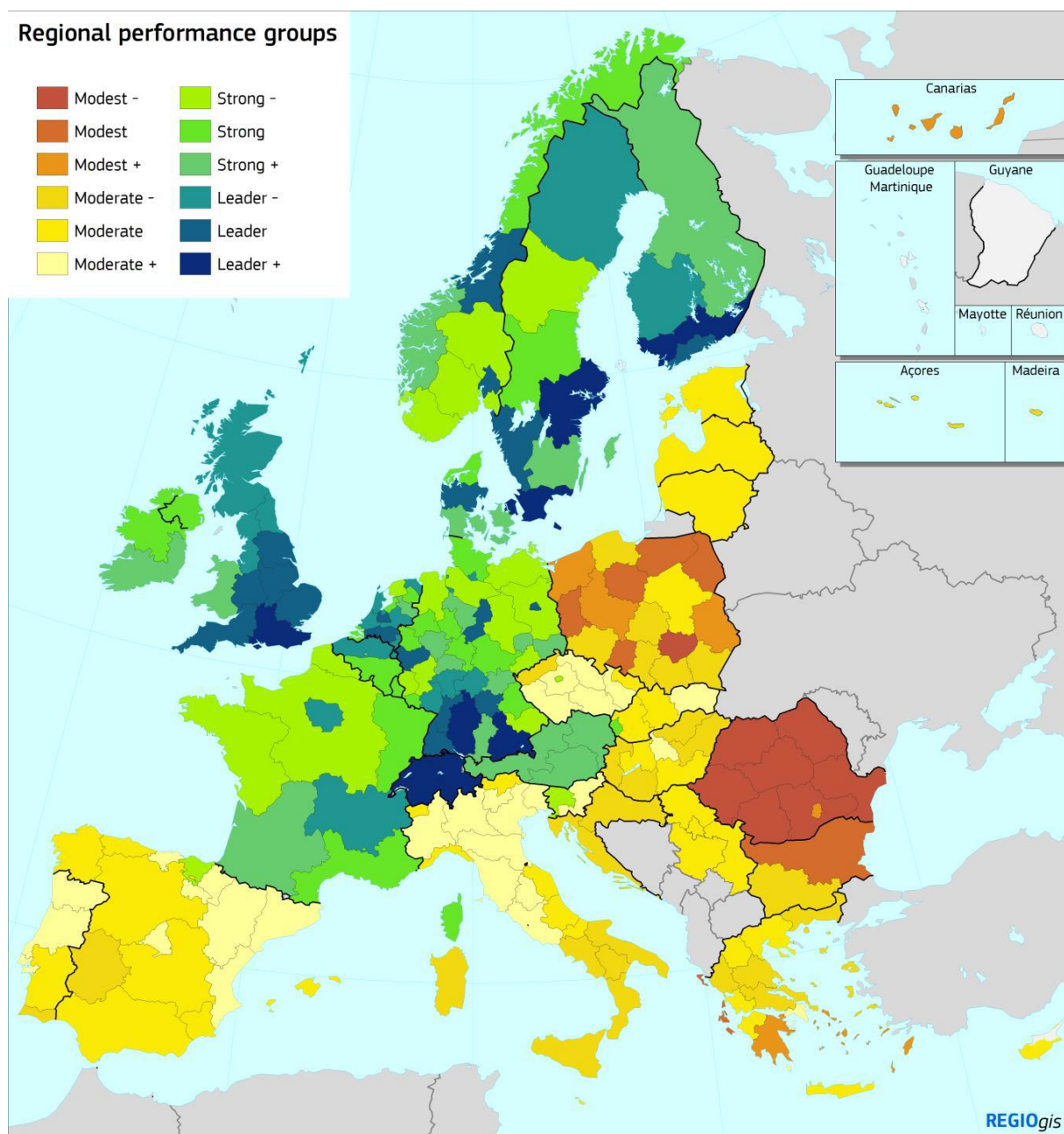
⁹ *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020*, s. 87-88

¹⁰ Komisja Europejska, *Horizon 2020 w skrócie. Program ramowy UE w zakresie badań naukowych i innowacji*, s.5

2. Działalność innowacyjna

Aby scharakteryzować województwo opolskie pod względem stanu innowacyjności gospodarki na tym obszarze, należy zacząć od kontekstu globalnego – a więc tego, w jaki sposób oceniany jest on przez pryzmat badań realizowanych sukcesywnie przez KE. **Europejski ranking innowacyjności** (*European Innovation Scoreboard*) identyfikuje i klasyfikuje regiony UE na podstawie prowadzonych analiz na poziomach krajów członkowskich, określając jakimi innowatorami są poszczególne regionalne obszary w odniesieniu do kontekstu unijnego. Wyraźnie widać, że Polska mieści się w zakresie regionów o słabym bądź umiarkowanym poziomie innowacyjności – województwo opolskie, co widać na poniższej mapie zaczerpniętej z podsumowania przedstawiającego wyniki rankingu KE dla roku 2017, sklasyfikowane zostało jako **słaby innowator**, należący do przedostatniej z kolei grupy naj słabszych regionów odzwierciedlających niski poziom innowacyjności w oparciu o brane pod uwagę wskaźniki.

Rysunek 1. Europejski Ranking Innowacyjności 2017.

Źródło: Regional Innovation Scoreboard 2017. Executive summary.

W odniesieniu do analizy regionu województwa opolskiego prowadzonej w kontekście krajowym, warto zwrócić uwagę na przedsiębiorstwa wyróżnione w ogólnopolskich zestawieniach. Przykładowo, posłużyć do tego może regularnie przeprowadzany ranking e-Gazele Biznesu, będący rankingiem najdynamiczniej rozwijających się małych i średnich firm działających w zakresie e-commerce – handlu prowadzonego przez Internet. W istocie, firmy prowadzące działalność w tym obszarze odznaczać muszą się cechami nowoczesnych przedsiębiorstw opartych o innowacyjne technologie teleinformatyczne. Analiza wyników najnowszego zestawienia, pozwoli zidentyfikować najważniejsze przedsiębiorstwa tego typu w regionie oraz ich liczebność na tle ogólnej liczby laureatów rankingu i laureatów z innych regionów kraju – co w pewnym stopniu pozwoli określić kondycję sektora MSP w województwie opolskim, jeśli chodzi o innowatorów w tym kontekście. Przyglądając się rankingowi **e-Gazele Biznesu 2018**, można zauważyć, że **na 307 wyróżnionych przedsiębiorstw z całej Polski, zaledwie 8 pochodzi z województwa opolskiego**. Warto zaznaczyć, że mniejszą ilość laureatów w rankingu posiadały tylko cztery województwa: lubuskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie i zachodniopomorskie. Dla porównania, w 2017 r., w rankingu znalazło 7 firm opolskich.

W kontekście działalności innowacyjnej na terenie województwa opolskiego, warto przywołać dane dotyczące aktualnego Programu Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR), w ramach którego ze wsparcia finansowego UE korzystają przede wszystkim przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP), jednostki naukowe, konsorcja przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych czy instytucje otoczenia biznesu. Program dotyczy inwestycji, opracowania i wdrażania innowacyjnych produktów oraz usług, w kontekście niniejszej analizy ważne zatem pozostaje to, w jakim stopniu uczestniczą w nim podmioty z regionu. Dostępne dane obrazujące stopień wdrożenia POIR są na bieżąco aktualizowane – według najświeższych zestawień odnoszących się do stanu na dzień 31 stycznia 2019 r., **ze wsparciem POIR realizowane są 72 projekty na terenie województwa opolskiego**, na łączną kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 392 663 904,61 zł pochodzącego z EFRR, w całości w formie dotacji bezzwrotnych. Wśród tych projektów znajdują się zarówno takie, które realizowane są przez beneficjentów z województwa opolskiego (56 projektów) oraz realizowane przez beneficjentów spoza województwa (16 projektów). Według tych danych, z POIR skorzystało **46 podmiotów z regionu oraz 13 podmiotów spoza regionu**, realizujących łącznie wspomniane 72 projekty na terenie opolskiego – do beneficjentów realizujących jednocześnie największe ilości projektów z pewnością zalicza się **Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia”**, a także **Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A.** Na wyróżnienie zasługuje również **Cementownia „ODRA” S.A.**, której projekt pn. „Opracowanie i wdrożenie w Cementowni Odra nowatorskiej energooszczędnej technologii produkcji klinkieru dla uzyskania nowych i unikalnych parametrów cementu”, wpisujący się w działanie 1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw, poddziałanie 1.1.1. Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa, uzyskał największą wysokość wsparcia ze środków UE, w postaci dofinansowanie z EFRR w kwocie 32 745 922,25 zł.

Odnosząc się do analizowanego zagadnienia trzeba też przyjrzeć się danym dotyczącym wsparcia finansowego w ramach **RPO WO 2014-2020**. Z punktu widzenia niniejszego opracowania, najważniejsze pozostają oczywiście te projekty realizowane w ramach RPO WO, które wpisują się jednocześnie w działania pozwalające na osiągnięcie celów wyznaczonych przez RSI WO. Według danych na dzień 31 grudnia 2018 r., zidentyfikowano **485 projektów** tego typu, na których realizację otrzymano dofinansowanie ze środków UE na łączną kwotę **1 072 075 340,95 zł**. Należy zaznaczyć, że największą ilość projektów obserwuje się w ramach działań: 9.1.1. Wsparcie kształcenia ogólnego (61 projektów), 2.1.2. Wsparcie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (60 projektów) oraz **1.1. Innowacje w przedsiębiorstwach** (58 projektów). W kontekście przedmiotowej analizy stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego, najważniejsze pozostaje właśnie to ostatnie działanie – tym bardziej podkreślić trzeba, że **największa ilość środków** została wykorzystana na wsparcie projektów w jego ramach, dedykowanych rozbudowie zaplecza badawczo-rozwojowego oraz finansowaniu procesu powstawania innowacji. Łączna kwota wsparcia ze środków UE wynosi w tym wypadku **232 152 232,51 zł**.

W poniższych tabelach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące finansowania projektów z terenu województwa opolskiego. Dodatkowo, na mapach zawarto informacje na temat rozkładu liczby realizowanych projektów w podziale na powiaty oraz wyróżniono beneficjentów wiodących odznaczających się największą ilością realizowanych projektów.

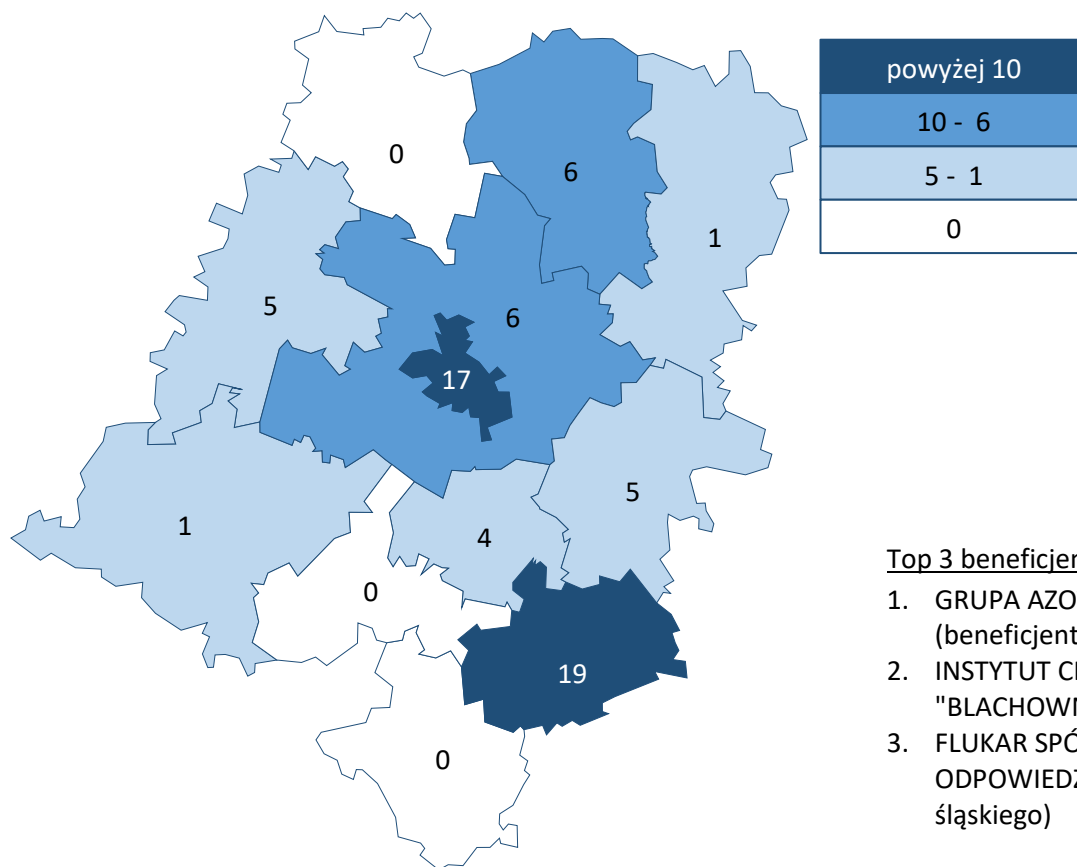
Tabela 1. Realizacja POIR w województwie opolskim.

POIR								
Priorytet	Działanie	Poddziałanie	Projekty realizowane w województwie opolskim przez beneficjentów z województwa opolskiego			Projekty realizowane przez w województwie opolskim przez beneficjentów spoza województwa opolskiego		
			Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN	Kwota dofinansowania UE (EFRR) w PLN	Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN	Kwota dofinansowania UE (EFRR) w PLN
1. Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa	1.1. Projekty B+R przedsiębiorstw	1.1.1. Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa	14	166 460 886,51	83 193 183,47	4	187 291 968,17	78 666 297,92
		1.1.2. Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej	1	59 627 107,10	23 850 842,84	1	34 745 522,26	13 898 208,90
	1.2. Sektorowe programy B+R	Brak podziałania	7	55 445 858,83	29 796 740,42	2	15 683 573,84	7 765 896,99
2. Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I	2.1. Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw	Brak podziałania	6	139 179 454,65	38 852 416,15	1	8 890 355,03	3 236 968,91
	2.3. Proinnowacyjne usługi dla przedsiębiorstw	2.3.2. Bony na innowacje dla MŚP	2	553 404,55	360 013,18	-	-	-
3. Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	3.1. Finansowanie innowacyjnej działalności MŚP z wykorzystaniem kapitału	3.1.5. Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego – 4 Stock	1	246 000,00	100 000,00	-	-	-

	podwyższonego ryzyka							
	3.2. Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R	3.2.1. Badania na rynek	3	51 344 500,00	18 662 500,00	2	115 681 500,00	39 830 000,00
		3.2.2. Kredyt na innowacje technologiczne	11	74 848 113,64	34 605 823,03	2	14 294 472,00	7 275 825,00
	3.3. Wsparcie promocji oraz internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw	3.3.3. Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand	7	5 091 802,80	3 199 974,00	-	-	-
4. Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego	4.1. Badania naukowe i prace rozwojowe	4.1.2. Regionalne agendy naukowo-badawcze	1	1421799,47	1421799,47	1	365508	365508
		4.1.4. Projekty aplikacyjne	3	6 636 448,23	4 843 523,63	2	1 429 203,48	599 982,70
	4.2. Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki	Brak poddziałania	-	-	-	1	2 678 306,41	2 138 400,00
razem			56	560 855 375,78	238 886 816,19	16	381 060 409,19	153 777 088,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dot. realizacji programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii (stan na 31 stycznia 2019 roku - na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014)

Mapa 1. Liczba projektów realizowanych w ramach POIR.

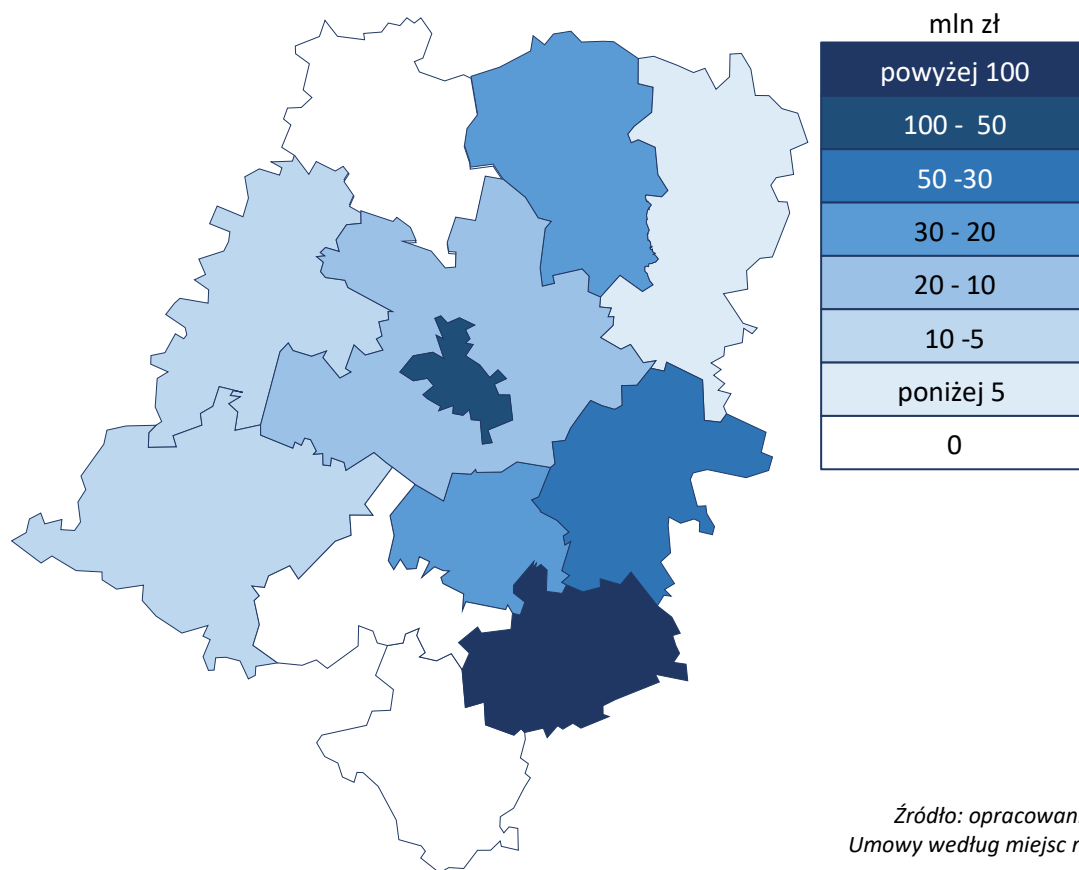
Top 3 beneficjentów POIR realizujących projekty w województwie opolskim

1. GRUPA AZOTY ZAKŁADY AZOTOWE KĘDZIERZYN S.A. (beneficjent z województwa opolskiego) 6 projektów
2. INSTYTUT CIĘŻKIEJ SYNTEZY ORGANICZNEJ "BLACHOWNIA" (beneficjent z województwa opolskiego) 4 projekty
3. FLUKAR SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (beneficjent z województwa śląskiego) 3 projekty

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dot. realizacji programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii (stan na 31 stycznia 2019 roku - na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014)

Dodatkowo, w przypadku dofinansowań UE w ramach POIR warto przyjrzeć się rozkładowi środków przeznaczonych na realizację projektów w poszczególnych powiatach województwa opolskiego. Dane te obrazuje poniższy kartogram wraz ze szczegółowymi kwotami zawartymi w tabeli. Wynika z nich, że zdecydowanie największa kwota dofinansowania w ramach POIR przeznaczona została na projekty realizowane w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim. Koreluje to z najwyższą liczbą projektów realizowanych w tym powiecie oraz wiodącą rolę dwóch zlokalizowanych tam podmiotów: Grupy Azoty Zakładów Azotowych Kędzierzyn S.A. oraz Instytutu Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia”.

Mapa 2. Kwota wsparcia UE w ramach POIR na projekty realizowane w województwie

Powiat brzeski	7 770 586,21 zł
Powiat głubczycki	0,00 zł
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	103 281 795,53 zł
Powiat kluczborski	29 649 237,93 zł
Powiat krapkowicki	21 116 361,87 zł
Powiat namysłowski	0,00 zł
Powiat nyski	9 742 500,00 zł
Powiat oleski	2 749 211,95 zł
Powiat opolski	12 462 015,54 zł
Powiat prudnicki	0,00 zł
Powiat strzelecki	49 975 198,93 zł
Powiat m. Opole	74 331 453,72 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dot. realizacji programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii (stan na 31 stycznia 2019 roku - na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014)

Tabela 2. Realizacja POIŚ w województwie opolskim.

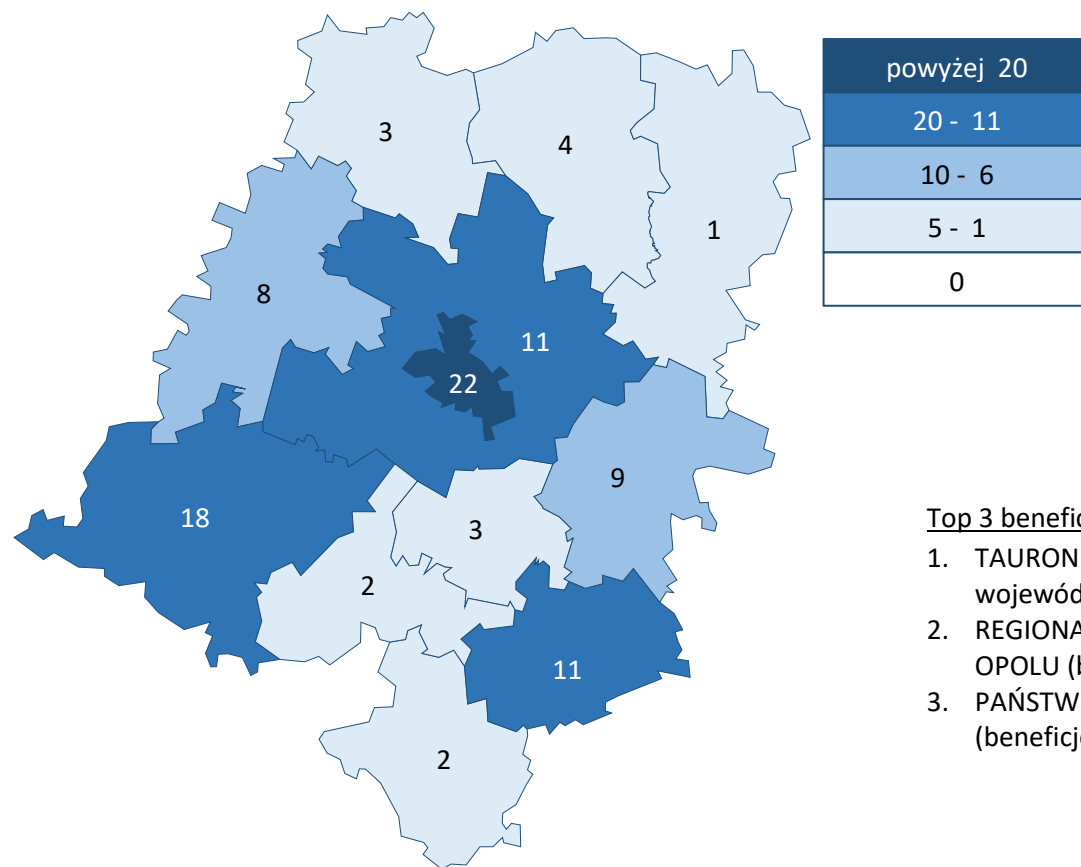
POIŚ								
Priorytet	Działanie	Poddziałanie	Projekty realizowane w województwie opolskim przez beneficjentów z województwa opolskiego			Projekty realizowane przez w województwie opolskim przez beneficjentów spoza województwa opolskiego		
			Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN	Kwota dofinansowania UE w PLN	Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN	Kwota dofinansowania UE w PLN
1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki	1.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	Brak podziałania	0	0	0	1	6 867 856,77	3 155 407,56 (FS)
	1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach	1.3.1. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych	8	25 774 874,07	17 820 513,99 (FS)	1	3 015 787,00	2 542 007,34 (FS)
		1.3.2. Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym	1	12 707 040,29	8 010 980,90 (FS)	0	0	0
	1.4. Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia	1.4. Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia	0	0	0	11	42 649 893,30	23 697 561,43 (FS)
	1.5. Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu	Brak podziałania	4	45 872 961,41	23 940 268,34 (FS)	0	0	0

2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	2.1. Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska	Brak poddziałania	0	0	0	1	41 330 400,00	25 500 000,00 (FS)
	2.3. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach	Brak poddziałania	14	424 283 526,40	216 721 637,18 (FS)	0	0	0
	2.4. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna	Brak poddziałania	11	7 368 494,98	6 263 220,73 (FS)	5	1 093 900,22	912 944,66 (FS)
	2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego	Brak poddziałania	7	21 537 566,35	15 743 147,51 (FS)	0	0	0
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	3.2. Rozwój transportu morskiego, śródlądowych dróg wodnych i połączeń multimodalnych	Brak poddziałania	0	0	0	6	182 099 094,55	154 696 892,86 (FS)
4. Infrastruktura drogowa dla miast	4.2. Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących poza siecią drogową TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego	Brak poddziałania	1	161 011 971,25	136 860 175,55 (EFRR)	1	367 501 310,05	266 136 076,27 (EFRR)

5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce	5.2. Rozwój transportu kolejowego poza TEN-T	Brak poddziałania	0	0	0	2	122 396 625,22	84 583 033,69 (FS)
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	6.1. Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach	Brak poddziałania	2	298 116 946,73	181 635 594,00 (FS)	0	0	0
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	7.1. Rozwój inteligentnych systemów magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii	Brak poddziałania	0	0	0	8	777 222 634,28	292 966 882,98 (EFRR)
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	Brak poddziałania	4	69 665 452,86	48 052 343,87 (EFRR)	1	2 566 767,68	2 154 924,83 (EFRR)
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia	9.1. Infrastruktura ratownictwa medycznego	Brak poddziałania	5	7 419 914,54	4 601 033,00 (EFRR)	0	0	0
	9.2. Infrastruktura ponadregionalnych podmiotów leczniczych	Brak poddziałania	4	78 347 828,47	52 409 938,15 (EFRR)	0	0	0
razem			61	1 152 106 577,35	712 058 853,2	37	1 546 744 269,07	856 345 731,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dot. realizacji programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii (stan na 31 stycznia 2019 roku - na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014)

Mapa 3. Liczba projektów realizowanych w ramach POIŚ.

Top 3 beneficjentów POIŚ realizujących projekty w województwie opolskim

1. TAURON DYSTRYBUCJA SPÓŁKA AKCYJNA (beneficjent z województwa małopolskiego) 11 projektów
2. REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W OPOLU (beneficjent z województwa opolskiego) 10 projektów
3. PAŃSTWOWE GOSPODARSTWO WODNE WODY POLSKIE (beneficjent z województwa mazowieckiego) 6 projektów

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dot. realizacji programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii (stan na 31 stycznia 2019 roku - na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014)

Tabela 3. Realizacja POWER w województwie opolskim.

POWER								
Priorytet	Działanie	Poddziałanie	Projekty realizowane w województwie opolskim przez beneficjentów z województwa opolskiego			Projekty realizowane przez w województwie opolskim przez beneficjentów spoza województwa opolskiego		
			Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN	Kwota dofinansowania UE (EFS) w PLN	Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN	Kwota dofinansowania UE w PLN
1. Osoby młode na rynku pracy	1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - projekty pozakonkursowe	1.1.1. Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	60	83 982 169,55	70 780 172,05	0	0	0
	1.2. Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe	1.2.1. Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	80	9 168 943,12	7 727 585,26	11	11 624 071,05	9 796 767,08
	1.3. Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji	1.3.1. Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	2	574 415,71	484 117,56	6	13 178 617,09	11 216 271,63
2. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji	2.1. Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia	Brak podziałania	0	0	0	3	780 775,12	647 051,37

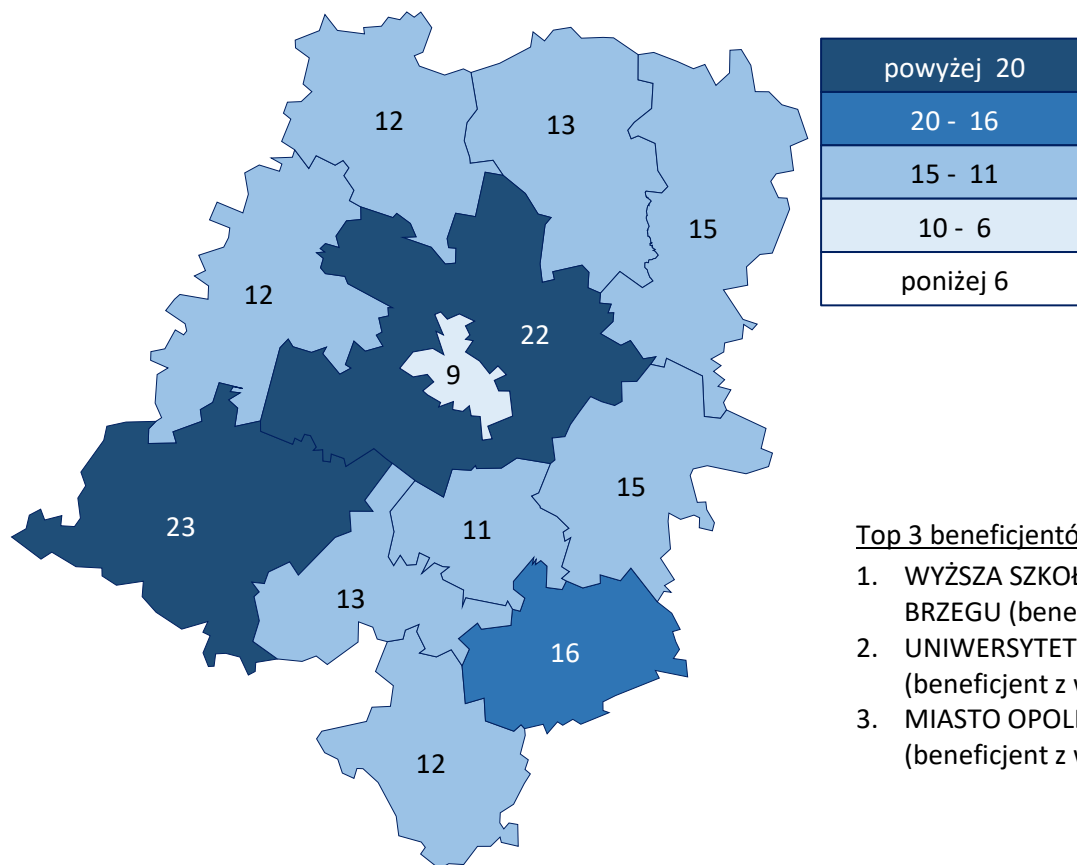
	zawodowego i prywatnego							
	2.10. Wysoka jakość systemu oświaty	Brak poddziałania	1	677 039,06	570 608,52	2	2 559 441,60	2 157 097,38
	2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie	Brak poddziałania	0	0	0	1	1 259 989,78	1 061 919,38
	2.17. Skuteczny wymiar sprawiedliwości	Brak poddziałania	1	867 700,00	731 297,56	13	325 225,00	274 099,63
	2.18. Wysokiej jakości usługi administracyjne	Brak poddziałania	10	1 989 193,45	1 676 492,24	5	2 670 710,76	2 246 799,56
	2.19. Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego	Brak poddziałania	0	0	0	4	1 245 472,31	1 049 684,06
	2.2. Wsparcie na rzecz zarządzania strategicznego przedsiębiorstw oraz budowy przewagi konkurencyjnej na rynku	Brak poddziałania	0	0	0	2	1 938 646,08	1 633 890,92
	2.21. Poprawa zarządzania, rozwój kapitału ludzkiego oraz wsparcie procesów	Brak poddziałania	1	3 552 434,28	2 929 203,81	1	1 322 193,33	1 114 344,54

	innowacyjnych przedsiębiorstw							
	2.4. Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy	Brak poddziałania	1	410 703,12	346 140,58	1	322 560,00	271 853,57
	2.5. Skuteczna pomoc społeczna	Brak poddziałania	11	4 031 065,11	3 397 381,64	0	0	0
	2.6. Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych	Brak poddziałania	1	1 615 800,00	1 361 796,24	0	0	0
	2.7. Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym	Brak poddziałania	0	0	0	1	518 385,63	436 895,40
	2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym	Brak poddziałania	0	0	0	2	6 318 444,79	5 325 185,27
	2.9. Rozwój ekonomii społecznej	Brak poddziałania	0	0	0	1	237 326,88	200 019,09
3. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju	3.1. Kompetencje w szkolnictwie wyższym	Brak poddziałania	0	0	0	1	38 600,00	32 532,08

4. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	4.2. Programy mobilności ponadnarodowej	Brak poddziałania	0	0	0	2	555 286,22	523 579,38
	4.3. Współpraca ponadnarodowa	Brak poddziałania	0	0	0	3	290 342,00	273 763,47
5. Wsparcie dla obszaru zdrowia	5.1. Programy profilaktyczne	Brak poddziałania	0	0	0	5	2 351 370,55	1 981 735,10
	5.2. Działania pro jakościowe i rozwiązania organizacyjne w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych	Brak poddziałania	2	1 916 171,53	1 614 949,36	1	317 364,00	267 474,38
	5.4. Kompetencje zawodowe i kwalifikacje kadr medycznych	Brak poddziałania	0	0	0	8	2 523 651,88	2 126 933,80
6. Pomoc techniczna	6.1. Pomoc techniczna	Brak poddziałania	4	10 040 043,00	8 461 748,23	0	0	0
razem			174	118 825 677,93	100 081 493,04	73	50 378 474,06	42 637 897,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dot. realizacji programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii (stan na 31 stycznia 2019 roku - na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014)

Mapa 4. Liczba projektów realizowanych w ramach POWER.

Top 3 beneficjentów POWER realizujących projekty w województwie opolskim

1. WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNO - EKONOMICZNA W BRZEGU (beneficjent z województwa opolskiego) 71 projektów
2. UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU (beneficjent z województwa wielkopolskiego) 12 projektów
3. MIASTO OPOLE / POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU (beneficjent z województwa opolskiego) 10 projektów

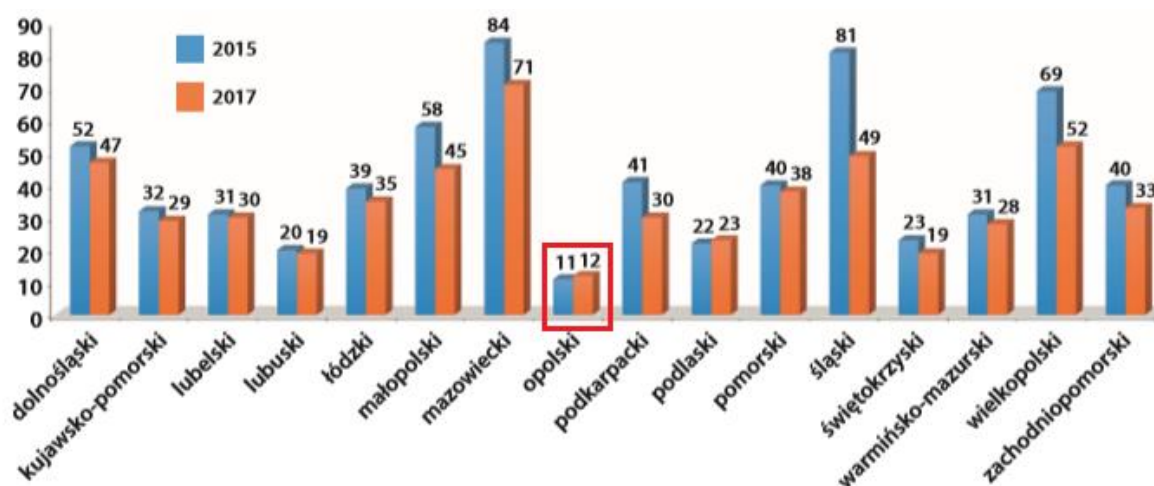
Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dot. realizacji programów na lata 2014-2020: Umowy według miejsc realizacji i innych kategorii (stan na 31 stycznia 2019 roku - na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014)

Kontynuując wątek programowego wsparcia finansowego działalności innowacyjnej, należy również poruszyć wspomniany już wcześniej największy europejski publiczny program finansowania innowacyjnych projektów – **H2020**. Na podstawie analizy danych według stanu na wrzesień 2018 r., **6 zespołów** z regionu opolskiego uczestniczy w **8 projektach**, z czego w jednym z nich jako koordynator. Łączna kwota dofinansowania KE uzyskana przez opolskie uczestnictwa w H2020 to **353 694,05 €**. Kwota ta stanowi 0,1% dofinansowania wszystkich projektów z Polski. Beneficjenci z województwa opolskiego w ramach H2020 to:

- Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej Blachownia
- Uniwersytet Opolski
- BINARTECH Sp. z o.o.
- Góraźdże Cement S.A
- Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A.
- Stowarzyszenie Promocja Przedsiębiorczości

Na stan innowacyjności gospodarki składa się też obecność ośrodków innowacji i przedsiębiorczości (OIIP). Dzięki przeanalizowaniu raportu¹¹ dotyczącego ośrodków tego typu w Polsce, możliwe było zidentyfikowanie danych z tego zakresu odnoszących się do województwa opolskiego w roku 2017. Niestety, w kontekście krajowym, na tle pozostałych regionów, **opolskie wypada najgorzej pod względem liczby OIIP** - według informacji na rok 2017, na terenie omawianego regionu znajdowało się 12 funkcjonujących ośrodków (o jeden więcej w stosunku do roku 2015). Kompletne dane dotyczące liczebności OIIP w układzie regionalnym przedstawia poniższy wykres zaczerpnięty z opisywanego raportu:

Rysunek 2. Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w układzie regionalnym w latach 2015-2017.

Źródło: Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, *Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2018*.

W dalszym etapie analizy, która koncentruje się na zagadnieniach związanych z innowacyjnością, wykorzystano dane statystyki publicznej, pozwalające skupić się w sposób wielowymiarowy na podstawowych wskaźnikach charakteryzujących opolskie w odniesieniu do przedmiotowego obszaru tematycznego.

Województwo opolskie należy do regionów, w którym **liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON przekracza 100 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców**. Według stanu na koniec roku 2017,

¹¹ Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, *Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2018*.

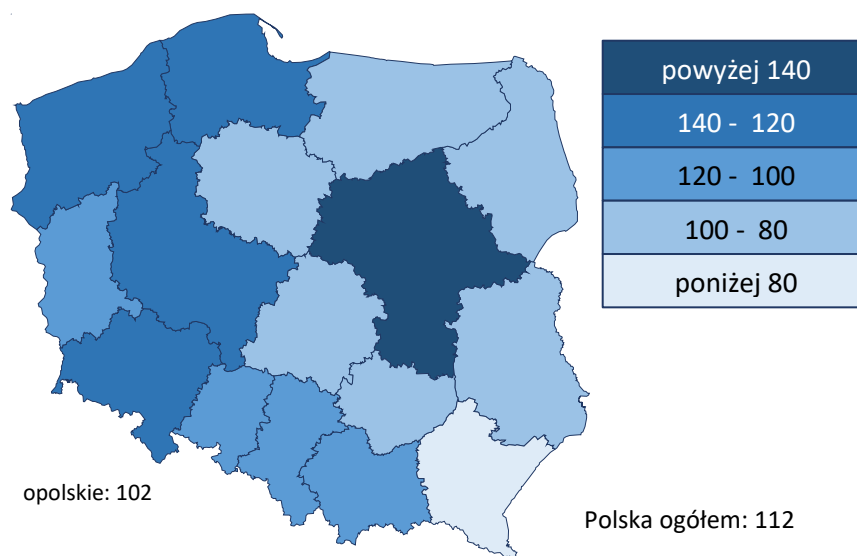
ogólna liczba podmiotów wyniosła 100 590, z czego 23 077 to podmioty zaklasyfikowane do sektorów przemysłu i budownictwa. Biorąc pod uwagę sekcje PKD, do najliczniejszych na analizowanym obszarze zaliczają się następujące:

Tabela 4. Najliczniejsze grupy podmiotów wpisanych do rejestru REGON z obszaru województwa opolskiego według sekcji PKD, na koniec roku 2017.

Sekcja PKD		Liczba podmiotów
C	Przetwórstwo przemysłowe	9 079
F	Budownictwo	13 485
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23 505
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8 666
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8 399

Źródło: GUS – BDL

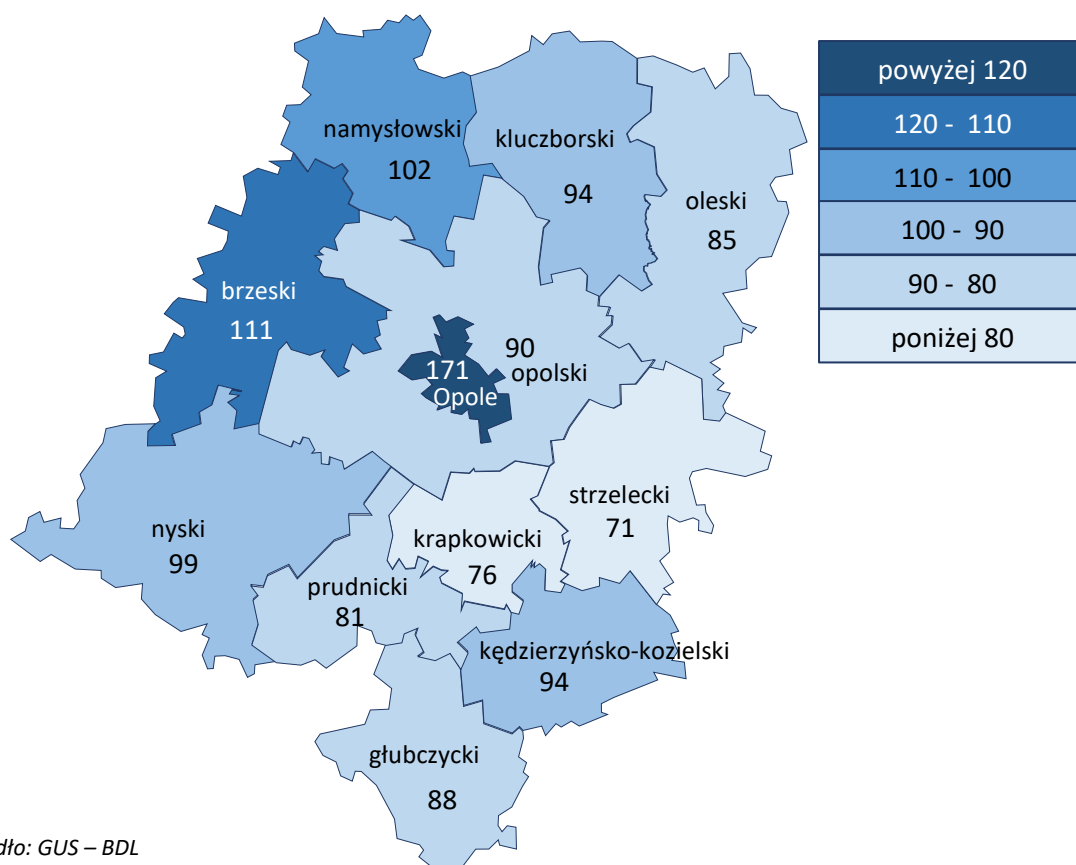
Mapa 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w 2017 r.

Źródło: GUS – BDL

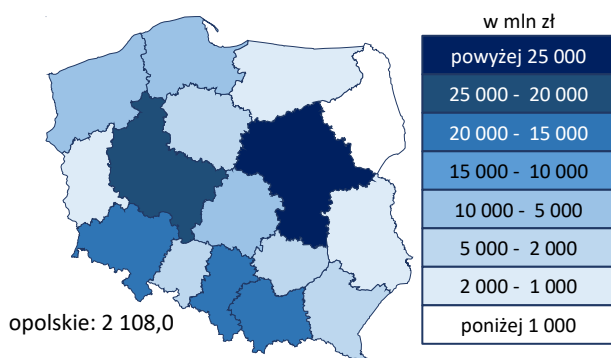
W poniższym ujęciu przedstawiono ogólną liczbę podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON z województwa opolskiego w podziale na powiaty. W sposób zdecydowany wyróżnia się w tej kwestii miasto wojewódzkie – **miasto powiat Opole**, wyraźnie górujące nad pozostałym obszarem. Co widać na przedstawionym kartogramie, najmocniejszymi pod względem

Mapa 6. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w 2017 r.

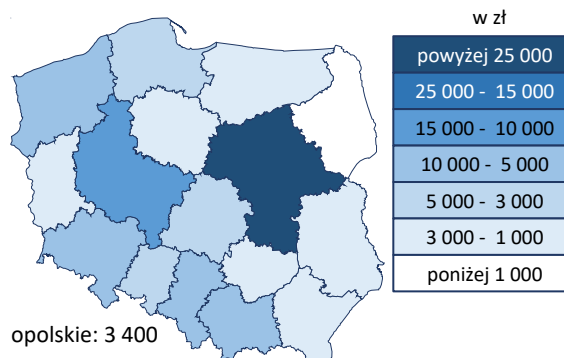
Kondycję gospodarki regionu, oprócz powyższych danych, obrazuje też liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego oraz jego wysokość, które świadczą o sile przyciągania inwestorów spoza kraju. W porównaniu z pozostałymi województwami, **opolskie plasuje się wśród tych o stosunkowo małej wysokości obecnego w regionie kapitału zagranicznego**, jeśli chodzi o liczbę bezwzględną. Podobnie w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym – współczynnik ten wynosi dla opolskiego 3 400 zł, ogółem dla Polski natomiast 8 680 zł. Rozkład danych w tym zakresie w podziale na województwa obrazują następujące kartogramy.

Mapa 7. Kapitał zagraniczny w 2017 r.

Źródło: GUS – BDL

Mapa 8. Kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym w 2017 r.

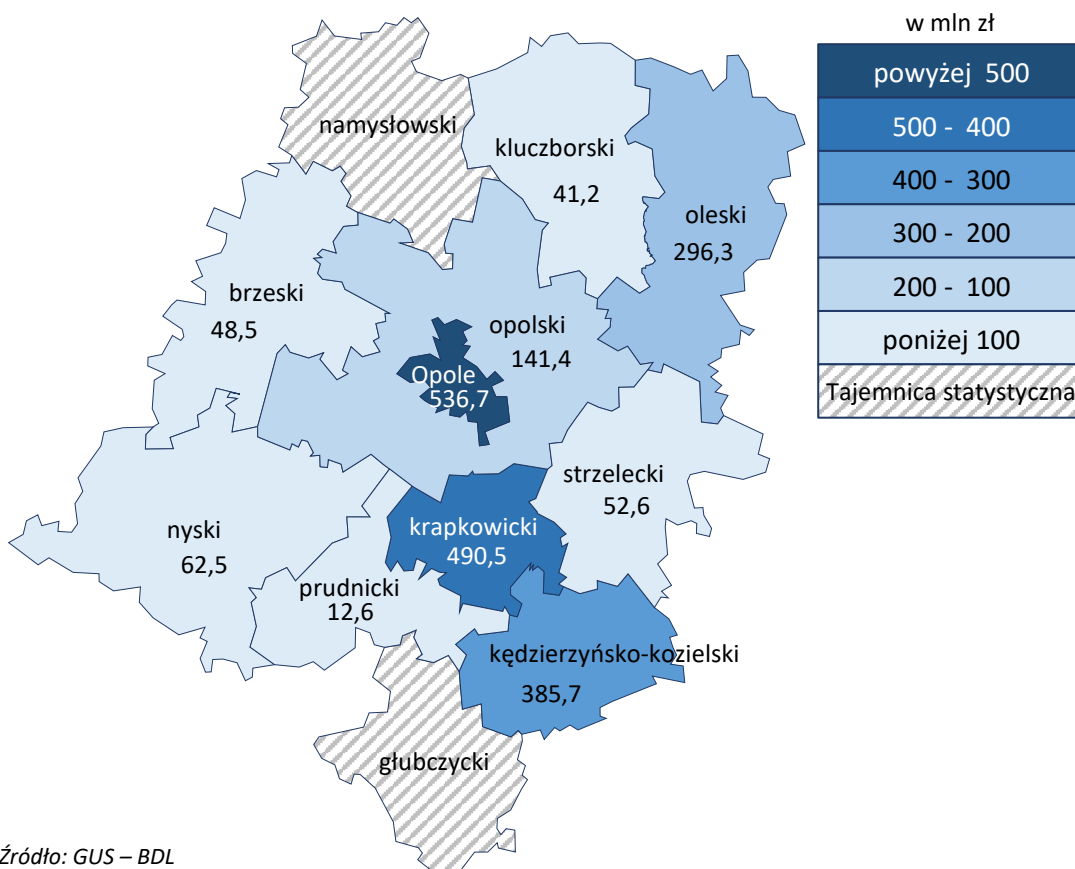

Polska ogółem: 8 680

Źródło: GUS – BDL

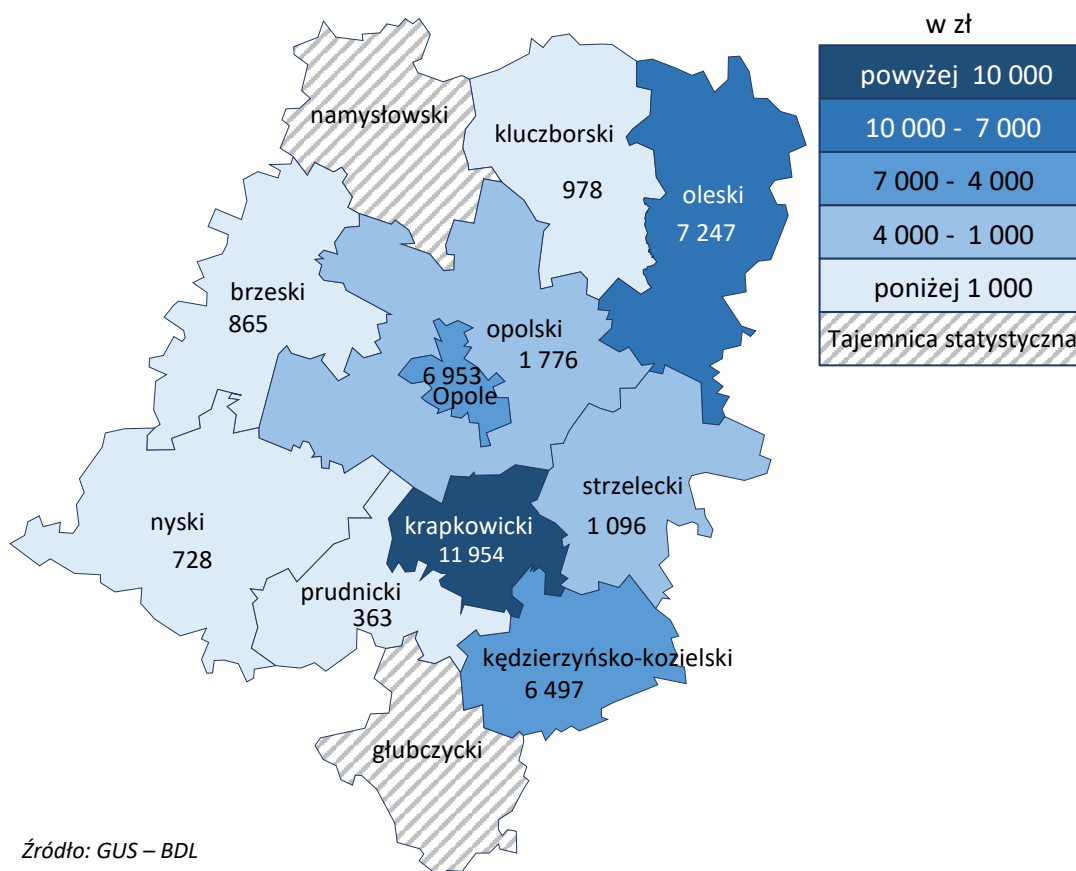
W podziale na powiaty województwa opolskiego, w ujęciu bezwzględnych wysokości kapitału zagranicznego, największe wartości odnotowuje się w samym **Opolu**, a następnie kolejno w **powiecie krapkowickim i kędzierzyńsko-kozielskim**. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym, wielkości te przedstawiają się natomiast inaczej – biorąc pod uwagę rok 2017 największą wartość uzyskuje wówczas powiat **krapkowicki** (11 954 zł), następnie powiat **oleski** (7 477 zł), a w dalszej kolejności miasto powiat **Opole** (6 953 zł) oraz powiat **kędzierzyńsko-kozielski** (6 497 zł). Dane te przedstawiają poniższe kartogramy.

Mapa 9. Kapitał zagraniczny w 2017 r.

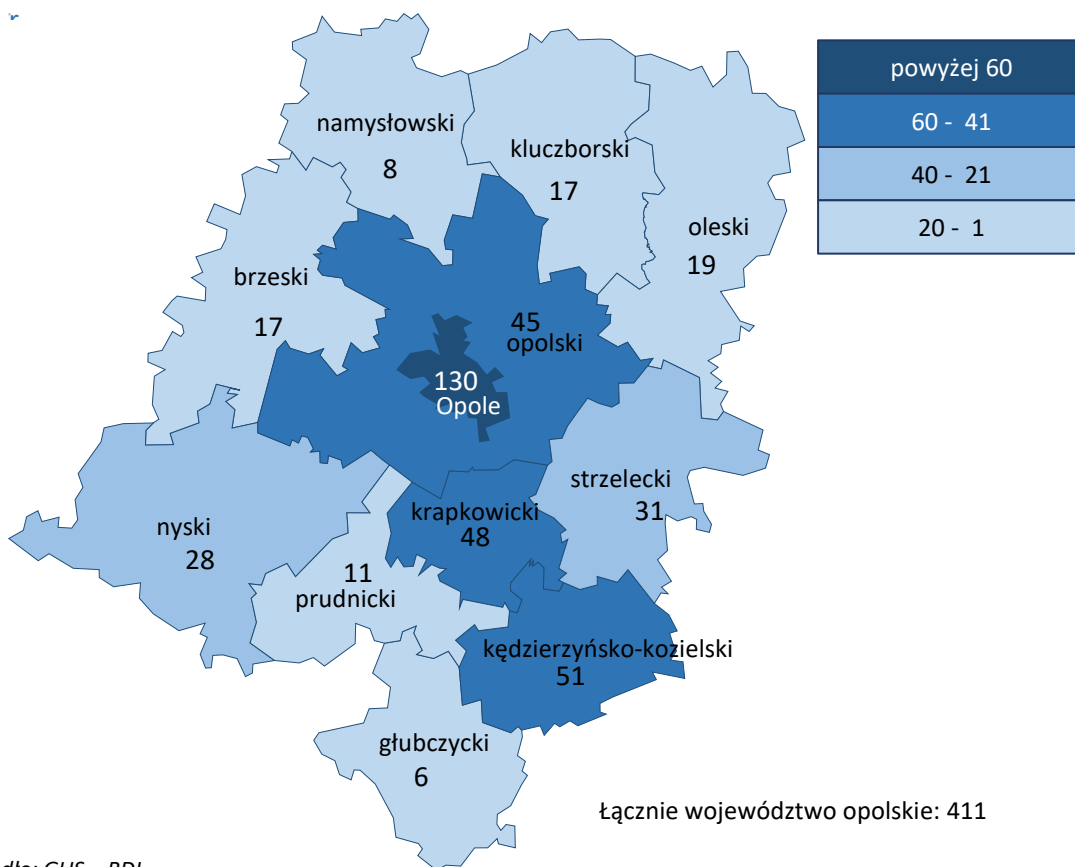
Źródło: GUS – BDL

Mapa 10. Kapitał zagraniczny na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym w 2017 r.

Jeśli chodzi o liczbę podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w podziale na powiaty, to zdecydowanie największą wartością odznacza się miasto Opole, w którym podmiotów takich w roku 2017 r. zidentyfikowano 130. Pod tym względem następane w kolejności, choć z o wiele mniejszymi wartościami w stosunku do **Opola**, pozostają powiaty: **kędzierzyńsko-kozielski** (51 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego), **krapkowicki** (48) oraz **opolski** (45). Szczegółowe dane w tym zakresie dotyczące wszystkich powiatów województwa opolskiego przedstawia poniższy kartogram.

Mapa 11. Liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego według powiatów w 2017

Źródło: GUS – BDL

Kontynuując analizę skupioną na podmiotach gospodarczych regionu, warto pochylić się nad ich strukturą według **podziału na klasy wielkości**. Jak można zauważyć w poniżej zamieszczonym zestawieniu tabelarycznym, według najbardziej aktualnych dostępnych danych na rok 2018, wśród wszystkich podmiotów gospodarczych z obszaru województwa opolskiego zaledwie **10 zalicza się do kategorii przedsiębiorstw wielkich, liczących powyżej 1 000 pracowników** – większość z nich zlokalizowanych jest w mieście powiecie **Opolu** (6), pozostałe natomiast w powiatach krakowickim (2), kędzierzyńsko-kozielskim (1) oraz strzeleckim (1). Warto w tym miejscu dodać, że w całej Polsce podmiotów takiej klasy wielkości według statystyki publicznej było 735, zgodnie z danymi dla roku 2018. Podmioty liczące mniej niż 250 zatrudnionych stanowią 99,91% wszystkich podmiotów w opolskim. (co jest udziałem o zbliżonym poziomie do odsetka w ujęciu ogólnokrajowym). Szczegółowe dane obejmujące informacje dotyczące wielkości podmiotów gospodarczych w omawianym regionie ujęto w następującej tabeli.

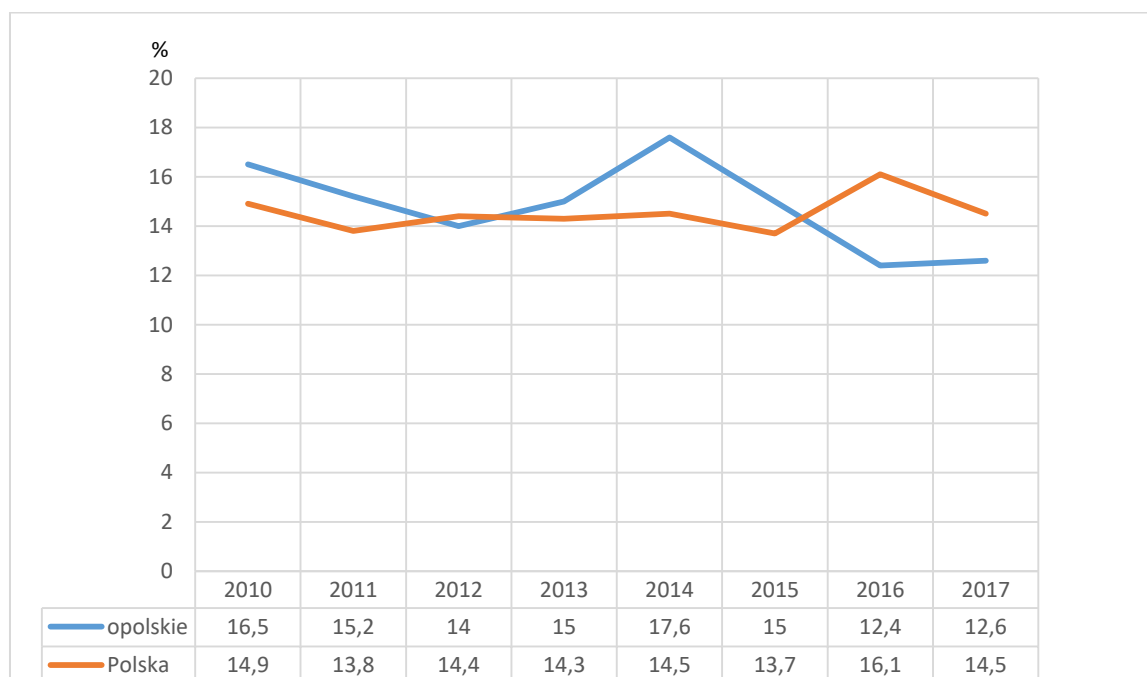
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według klas wielkości w roku 2018 r.

Jednostka terytorialna	ogółem	liczba pracowników					
		0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej	0 - 249
Województwo opolskie	100 931	96 822	3 382	641	76	10	100 845
Powiat brzeski	10 147	9 823	265	51	8	0	10 139
Powiat głubczycki	4 103	3 932	127	37	7	0	4 096
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	8 931	8 562	301	61	6	1	8 924
Powiat kluczborski	6 234	5 997	195	38	4	0	6 230
Powiat krapkowicki	4 889	4 641	200	46	0	2	4 887
Powiat namysłowski	4 475	4 312	145	17	1	0	4 474
Powiat nyski	13 750	13 181	493	69	7	0	13 743
Powiat oleski	5 667	5 416	215	30	6	0	5 661
Powiat opolski	11 329	10 890	387	50	2	0	11 327
Powiat prudnicki	4 533	4 360	135	36	2	0	4 531
Powiat strzelecki	5 344	5 061	233	44	5	1	5 338
Powiat m. Opole	21 529	20 647	686	162	28	6	21 495

Źródło: GUS – BDL

Rozpatrując stan innowacyjności gospodarki województwa opolskiego, należy skupić uwagę na podstawowym wskaźniku z tym związanym – przedstawiającym **średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw**. Na poniższym wykresie widać w jaki sposób kształtował się trend w tym zakresie w odniesieniu do badanego regionu, a także obszaru całego kraju. Jak wyraźnie można zauważyć, **największy odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w województwie opolskim odnotowano w roku 2014, wynosił wtedy 17,6%. Kilka lat później, w roku 2017, udział ten, ulegając spadkowi, kształtował się już na poziomie 12,6%**. Warto zaznaczyć, że w obydwu okresach rocznych średnia dla całego kraju utrzymywała się na równym poziomie 14,5%.

Wykres 1. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

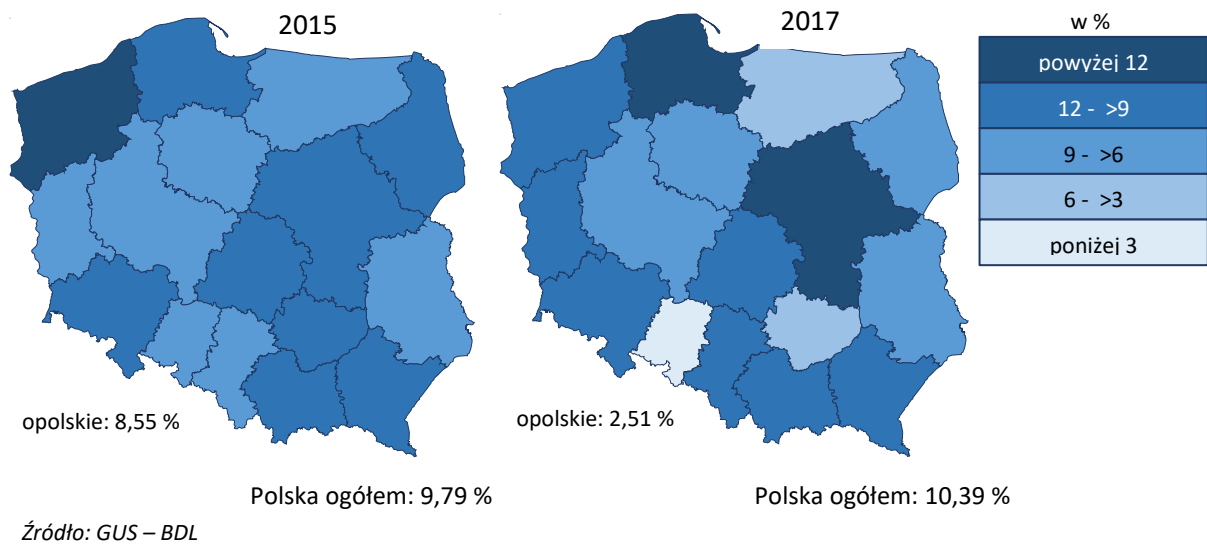

Źródło: GUS – BDL

Na poniższych kartogramach zaobserwować możemy znaczny spadek udziału przedsiębiorstw innowacyjnych wśród przedsiębiorstw z sektora usług na przestrzeni ostatnich kilku lat. Koresponduje to z przedstawioną niżej tabelą zawierającą **wysokości nakładów na działalność innowacyjną w podziale na przedsiębiorstwa przemysłowe i usługowe**, w której widać, że wartości w tym zakresie wyraźnie zmalały. Ponadto, według danych statystyki publicznej za rok 2017, województwo opolskie charakteryzowało się **najmniejszym odsetkiem przedsiębiorstw innowacyjnych w obrębie sektora usług**. Całkiem inaczej natomiast kwestia ta wygląda w odniesieniu do przemysłu. Analizując dane obejmujące informacje dotyczące odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych, z pewnością można, że **województwo opolskie silnie odznacza się właśnie w kategorii przedsiębiorstw przemysłowych – udział podmiotów innowacyjnych w tym sektorze kształtuje się na najwyższym poziomie porównując do pozostałych województw**. Również jeżeli chodzi o **nakłady na działalność innowacyjną, sektor przemysłu zdecydowanie wiedzie prym** w omawianym regionie – zdecydowanie przewyższają one nakłady na działalność innowacyjną wśród przedsiębiorstw usługowych i **odznaczają się tendencją rosnącą**.

Biorąc jednak pod uwagę bezwzględne wysokości nakładów wyrażone w tys. zł na mapach 9 i 10, opolskie znajduje się wśród województw, w których wartości te są najniższe zarówno w kontekście przedsiębiorstw usługowych, jak i przemysłowych.

Mapa 12. Przedsiębiorstwa innowacyjne wśród przedsiębiorstw z sektora usług.

Mapa 13. Przedsiębiorstwa innowacyjne wśród przedsiębiorstw przemysłowych.

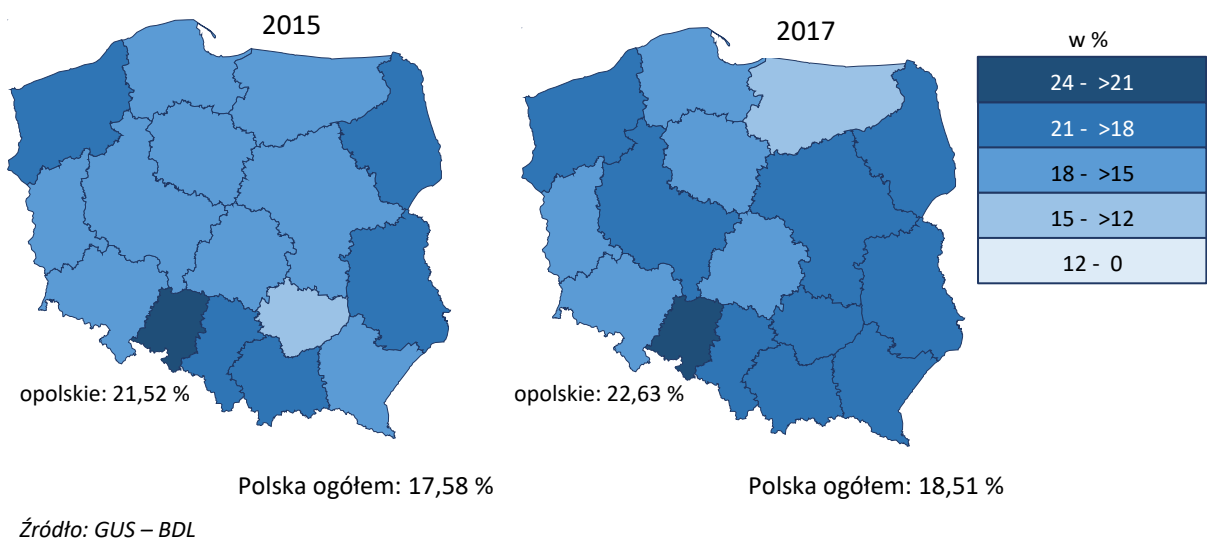
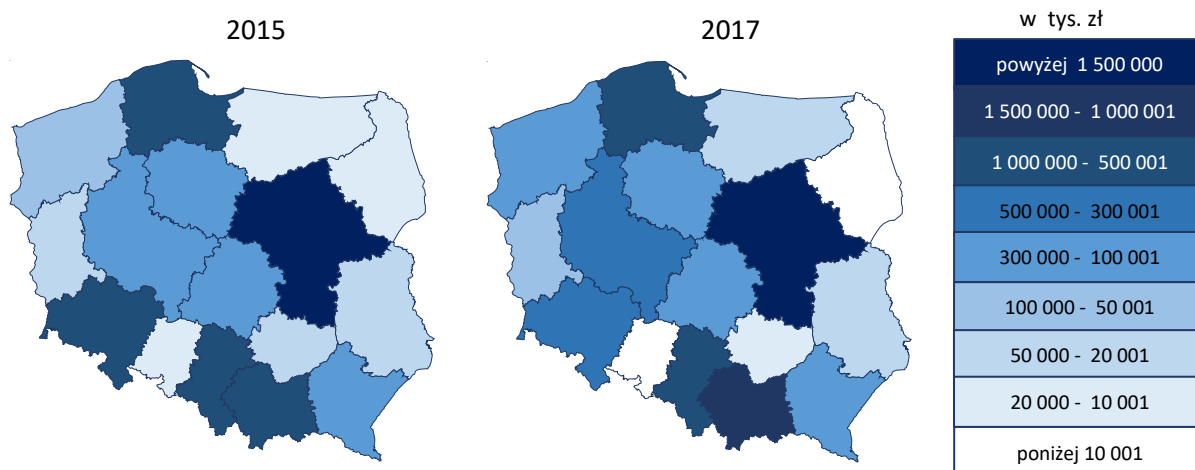

Tabela 6. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w województwie opolskim.

Wyszczególnienie	2015	2017
	w tys. zł	
Przedsiębiorstwa z sektora usług	14 820	3 839
Przedsiębiorstwa przemysłowe	299 322	404 823

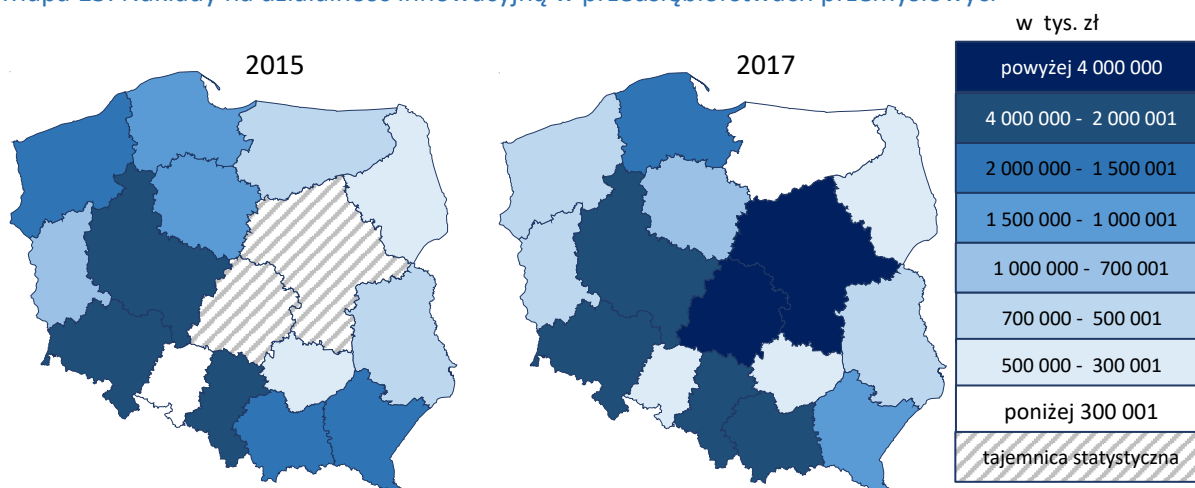
Źródło: GUS – BDL

Mapa 14. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach z sektora usług

Źródło: GUS – BDL

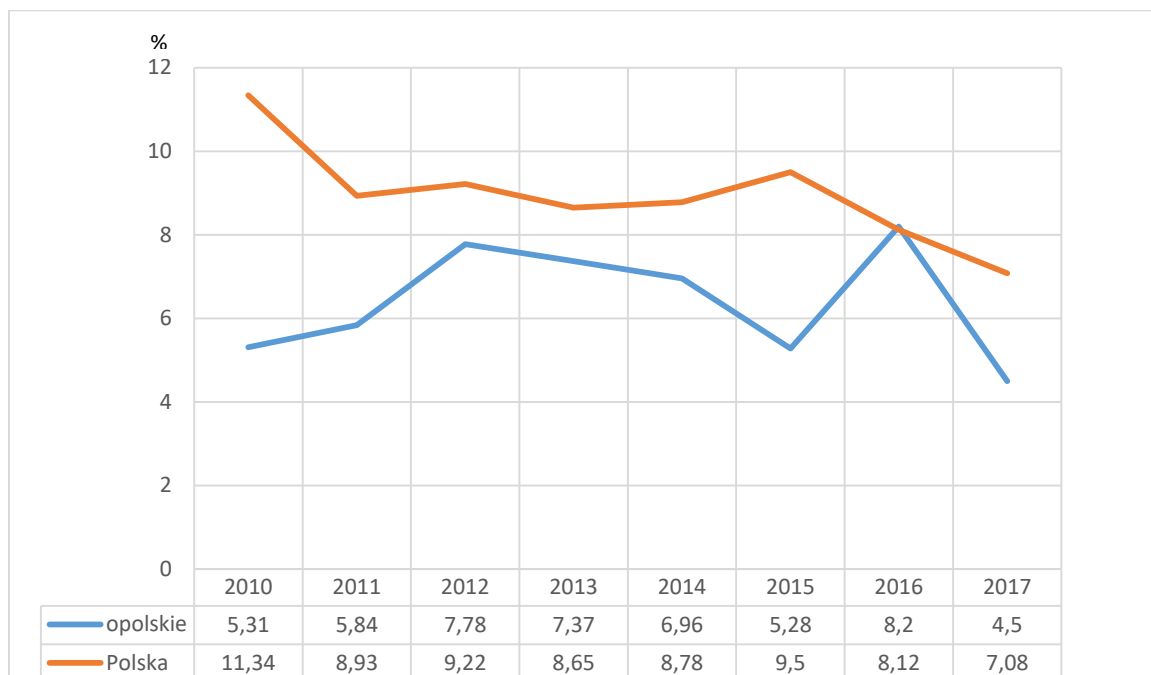
Mapa 15. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych

Źródło: GUS – BDL

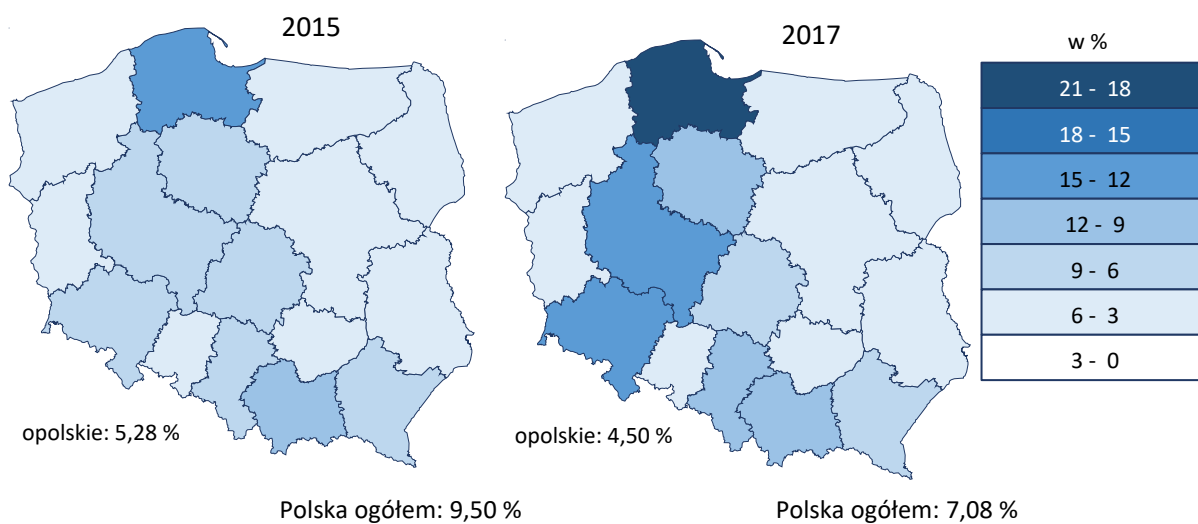
Na kolejnym wykresie zaprezentowano dane dotyczące **udziału przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych**. Można zaobserwować, że momentem, w którym wskaźnik ten kształtował się najkorzystniej dla województwa opolskiego, był rok 2016 – wtedy też, na przestrzeni ostatnich lat, był to jedyny okres, w którym jego wartość zbliżyła się do odsetka liczonego w odniesieniu do całego kraju. Poza tym jednym przypadkiem, **udział przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych dla analizowanego obszaru utrzymywał się na poziomie niższym od średniej ogólnopolskiej**.

Wykres 2. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem.

Źródło: GUS – BDL

Mapa 16. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem.

Źródło: GUS – BDL

3. Działalność badawcza i rozwojowa oraz transfer wiedzy w regionie.

Będąc jedną z istotnych cech współczesnej gospodarki zaangażowanie w poszukiwanie innowacji, koresponduje z zagadnieniem rozwijania działalności badawczo-rozwojowej oraz ważnego w tym kontekście transferu wiedzy. Wiedza bowiem na przestrzeni ostatnich lat stała się ważnym zasobem, swojego rodzaju cennym towarem i źródłem przewagi konkurencyjnej. Z tego właśnie względu, coraz większego znaczenia nabiera tworzenie wiedzy, poszukiwanie nowych rozwiązań, innowacji – czemu nierzadko ciężko sprostać samym przedsiębiorstwom. W ten sposób właśnie, rodzi się ogromna rola jednostek badawczych, uczelni wyższych w tym procesie – miarą wykorzystaną również w niniejszym opracowaniu, pozostają więc kwestie związane ze współpracą między środowiskiem naukowym, badawczym a biznesem, komercjalizacją wyników badań i obustronnym przepływem wiedzy i umiejętności między podmiotami gospodarczymi, przedsiębiorstwami a ośrodkami wyspecjalizowanymi w tworzeniu wiedzy.

W kwestii łączenia nauki z biznesem, bardzo ważną rolę odgrywa **Narodowe Centrum Badań i Rozwoju**, będące agencją wykonawczą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zadaniem NCBR jest **tworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych** – a to w głównej mierze dzięki współfinansowaniu procesów B+R, zarządzaniu i realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, które bezpośrednio przekładają się na rozwój innowacyjności. W ten sposób, możliwe jest wsparcie przedsiębiorców poprzez zmniejszanie ryzyka biznesowego, które rzecz jasna towarzyszyć może wdrażaniu przełomowych projektów badawczych. Jak można przeczytać w jednym z rocznych raportów Centrum, jego misją jest „realizacja zadań służących społecznemu i gospodarczemu rozwojowi Polski oraz rozwiązywanie konkretnych cywilizacyjnych problemów jej mieszkańców. Działania Centrum koncentrują się wokół wsparcia polskich przedsiębiorstw w rozwijaniu ich zdolności do tworzenia i wykorzystywania innowacyjnych rozwiązań, a także transferu wyników badań naukowych do gospodarki”¹². Mając powyższe na względzie, istotnie działalność NCBR ma wpływ na omawiane zagadnienia w odniesieniu do regionu opolskiego. W tym kontekście przywołano dane dotyczące wykorzystania środków przeznaczonych w ramach programów i konkursów prowadzonych przez NCBR na realizację projektów z zakresu działalności B+R w roku 2017. Wynika z nich, że **województwo** będące przedmiotem niniejszej analizy, według wykorzystanych danych, **otrzymało jedną z najniższych wartości łącznego dofinansowania, w wysokości 314 mln zł, przeznaczonego na realizację 122 projektów**. W poniższym zestawieniu, pod względem wskazanej liczby projektów, województwo opolskie zbliżone jest do województw warmińsko-mazurskiego, świętokrzyskiego i podlaskiego, które charakteryzuje podobna ilość projektów.

Tabela 7. Liczba projektów i wartość dofinansowania NCBR w podziale na województwa.

wyszczególnienie	liczba projektów	łączna wartość w mln zł
	2017	
	-	w mln zł
dolnośląskie	666	3 807
kujawsko-pomorskie	281	878
lubelskie	350	1 280

¹² Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, *Raport Roczny NCBR 2017*, s. 10

lubuskie	72	282
łódzkie	494	2 270
małopolskie	1 158	5 202
mazowieckie	2 836	14 636
opolskie	122	314
podkarpackie	308	1 367
podlaskie	118	564
pomorskie	617	2 590
śląskie	100	4 140
świętokrzyskie	118	573
warmińsko-mazurskie	121	412
wielkopolskie	842	3 364
zachodniopomorskie	239	694

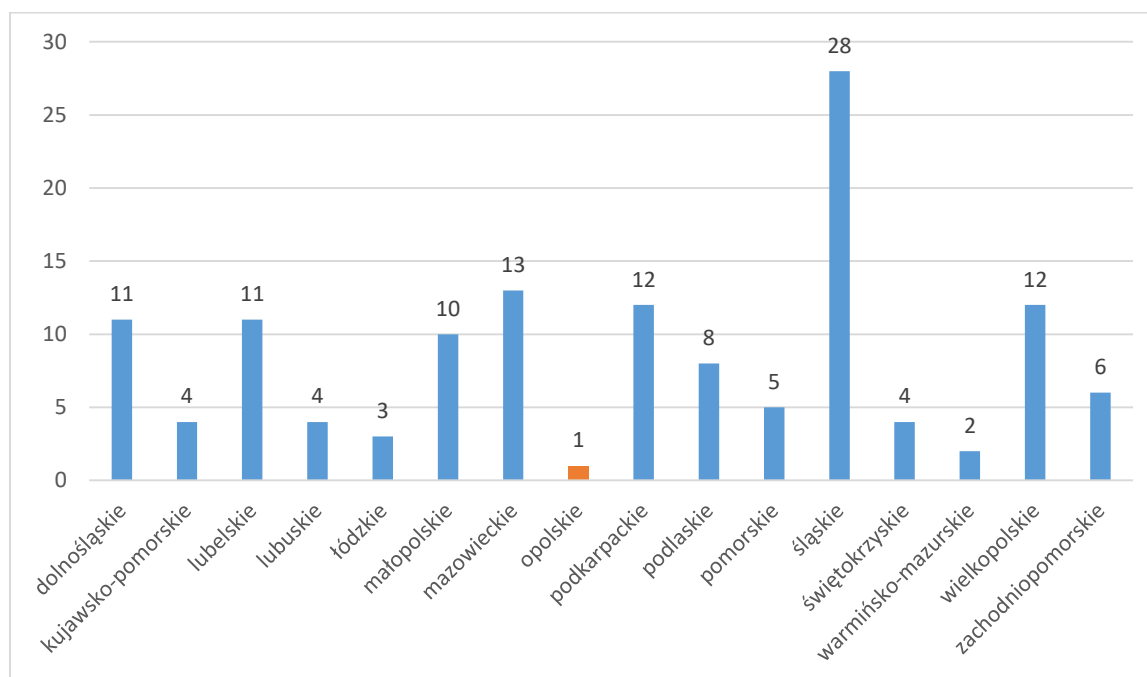
Źródło: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Raport Roczny NCBR 2017

W przedmiotowym kontekście, ważna pozostaje też **polityka klastrowa**, wdrażana na poziomie regionalnym. Klaster jako skoncentrowana przestrzennie grupa przedsiębiorstw, instytucji, organizacji, wyspecjalizowanych usługodawców i dostawców powiązanych ze sobą – współpracujących i konkurujących ze sobą – pozostaje koncepcją, której wdrażanie w życie zdecydowanie pozytywnie wpływa na konkurencyjność firm, a co za tym idzie, na rozwój gospodarczy danego regionu. Jeśli chodzi o **województwo opolskie**, warto zacząć od tego, że **polityka klastrowa nie zajmuje zdecydowanego miejsca w zapisach strategicznych dotyczących jego rozwoju**. Opolskie zostało zaliczone w tej kwestii do grupy województw „marzycieli”, które „jedynie uwzględniły klastry i inicjatywy klastrowe przy definiowaniu celów strategii, a ich polityka ma charakter jedynie deklaracyjny”¹³.

W obrębie województwa opolskiego na uwagę zasługuje jedynie **jeden klaster – Klaster Chemii Specjalistycznej CHEM-STER, zlokalizowany w Kędzierzynie-Koźlu** i koordynowany przez Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy. Został on zidentyfikowany jako jedyny klaster funkcjonujący na terenie województwa opolskiego, według *Raportu z inwentaryzacji klastrów w Polsce 2015* PARP. Dla lepszego odzwierciedlenia tego, jak prezentuje się w tej kwestii opolskie, warto przyrzeć się rozkładowi liczby klastrów w Polsce (których zidentyfikowano 134 w roku 2015) w ujęciu na poszczególne województwa:

¹³ Dr P. Kryjom, *Raport. Polityka klastrowa wdrażana w regionach w latach 2014-2019 – na potrzeby grupy roboczej ds. polityki klastrowej*, s. 7

Wykres 3. Liczba klastrów według regionów w Polsce, w 2017 r.

Źródło: PARP, Raport z inwentaryzacji klastrów w Polsce 2015

Jak wyraźnie widać na powyższym wykresie, w każdym z województw zlokalizowany jest choć jeden klastrowy, a w opolskim zidentyfikowano ich najmniej – zaledwie jeden. Wspomniany „CHEM-STER” pozostaje **Opolskim Regionalnym Klastrem Kluczowym**, związanym z **branżą chemiczną, nawozów i tworzyw sztucznych** (a więc – co warto zauważyć – związanym z jedną ze specjalizacji inteligentnych regionu). Powstał on w roku 2013, dzięki zaangażowaniu grupy podmiotów obejmującej instytucje naukowo-badawcze, przedsiębiorstwa oraz jednostki otoczenia biznesu. W skład grupy założycielskiej klastra weszli: Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Błachownia” jako inicjator projektu oraz Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy Sp. z o.o. przyjmujący rolę Koordynatora Klastra. Liderem Klastra pozostaje Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A. Według stanu na rok 2017¹⁴, struktura Klastra Chemii Specjalistycznej CHEM-STER obejmuje 23 członków:

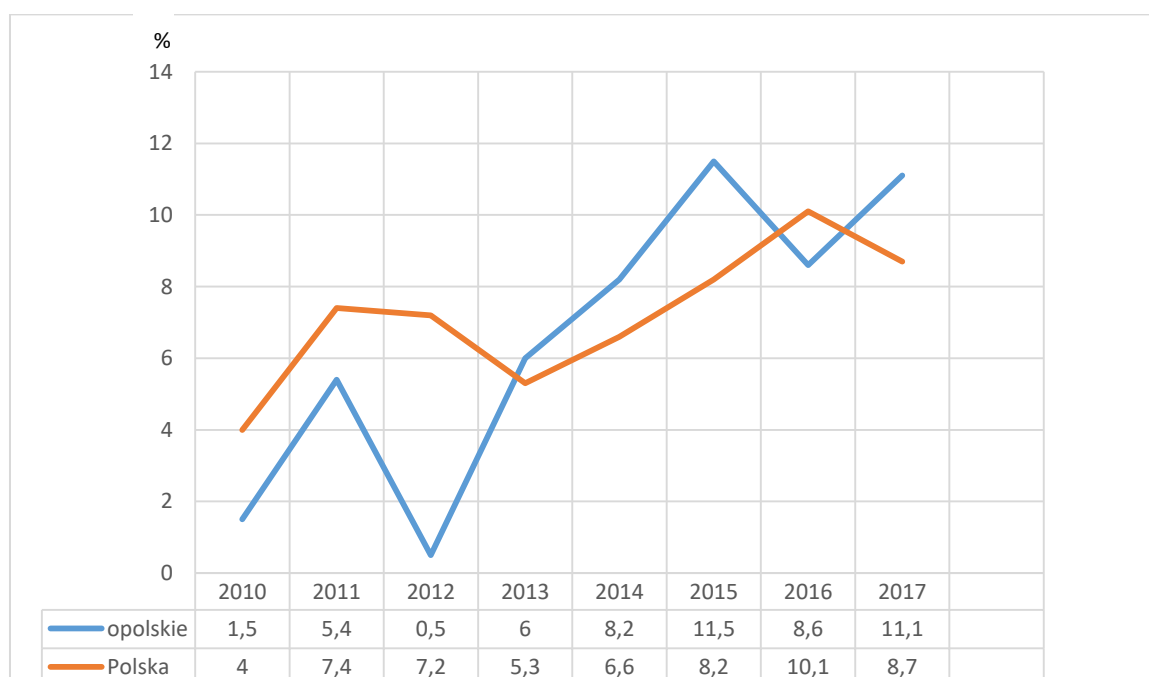
- Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy Sp. z o.o.
- Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Błachownia”
- Grupa Azoty ZAK S.A.
- Brenntag Polska Sp. z o.o.
- Rütgers Poland Sp. z o.o.
- West Technology & Trading Polska Sp. z o.o.
- Petrochemia-Błachownia S.A.
- Politechnika Śląska Wydział Chemiczny
- Uniwersytet Opolskie Wydział Chemii
- Belmar Sp. z o.o.
- Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
- Ekomax Sp. z o.o.
- Flukar Sp. z o.o.
- Eko-Bud-Instal S.A.

¹⁴ <http://www.klasterchemster.pl/o-nas/struktura-klustra/> [dostęp: 13.04.2019 r.]

- Chemia Polska.pl Sp. z o.o.
- Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego
- Solidaris Sp. z o.o.
- Zespół Szkół nr 3 im. Mikołaja Reja
- Kędzierzyn-Koźle Terminale Sp. z o.o.
- Stocznia Koźle Sp. z o.o.
- SA Chemicals Sp. z o.o.
- Grupa Azoty Polskie Konsorcjum Chemiczne Sp. z o.o.
- Laboratorium Badawcze Blachownia Sp. z o.o.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały dane z okresu ostatnich lat, dotyczące **przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w ramach inicjatyw klastrowych lub innych form współpracy, obrazujące ich procentowy udział wśród wszystkich przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie**. Zgodnie z nimi, **wskaźnik ten systematycznie rósł dla województwa opolskiego** na przestrzeni ostatnich kilku lat, utrzymując się według najaktualniejszych dostępnych danych **na poziomie wyższym od ogólnokrajowego**.

Wykres 4. Przedsiębiorstwa przemysłowe współpracujące w ramach inicjatywy klastrowej lub innej sformalizowanej współpracy w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie.

Źródło: GUS – BDL

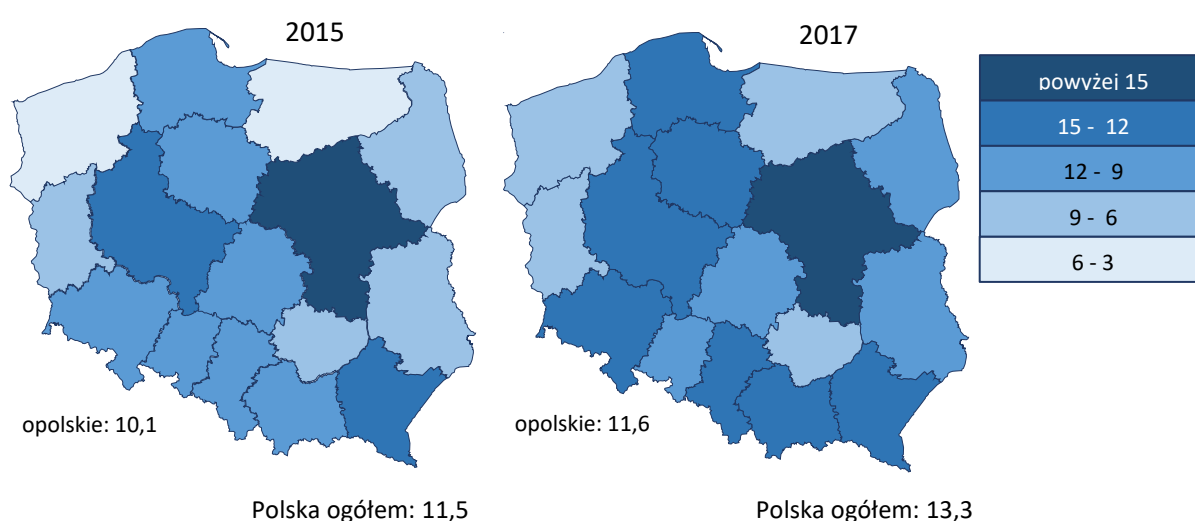
Warto też przeanalizować **obecność podmiotów z obszaru województwa opolskiego na liście Centrów Transferu Technologii**, będącej częścią „INVENTORIUM” – platformy innowacji, ekspertów i rynków prowadzonej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Lista ta, to baza Brokerów innowacji w Polsce, tj. zestawienie CTT oraz innych podmiotów zajmujących się transferem innowacji. Na wygenerowanej w ten sposób liście¹⁵ zidentyfikowano dwie jednostki:

¹⁵ <http://pstryk.nauka.gov.pl/inventorium-web/public/ctt> [dostęp: 13.04.2019 r.]

- w Opolu – Dział Nauki i Transferu Technologii Politechniki Opolskiej;
- w Nysie – Regionalne Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Innowacyjnych przy PWSZ w Nysie.

Jedną z podstawowych statystyk w obszarze analizy działalność B+R jest liczba podmiotów z nią związanych. W latach 2015 i 2017, w województwie opolskim liczba ta wynosiła odpowiednio 101 i 115 – odnotowuje się zatem wzrost w zakresie wartości bezwzględnych. Natomiast w przeliczeniu na 100 tys. ludności, **liczba podmiotów w działalności B+R** wynosiła 10,1 w roku 2015 oraz 11,6 w 2017. Jak można zauważyć na poniższych kartogramach, wzrost zaobserwowany w tych wartościach w odniesieniu do opolskiego jest mniejszy niż wzrost dotyczący poziomu ogólnokrajowego – w związku z tym, omawiany **region pozostaje poniżej średniej wartości wskaźnika dla Polski ogółem**.

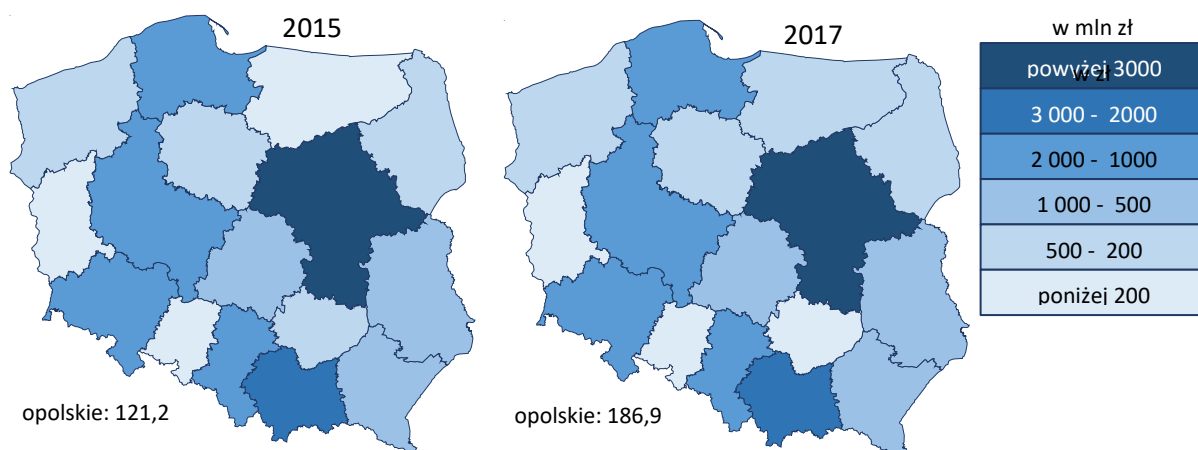
Mapa 17. Podmioty w działalności B+R na 100 tys. ludności.

Źródło: GUS – BDL

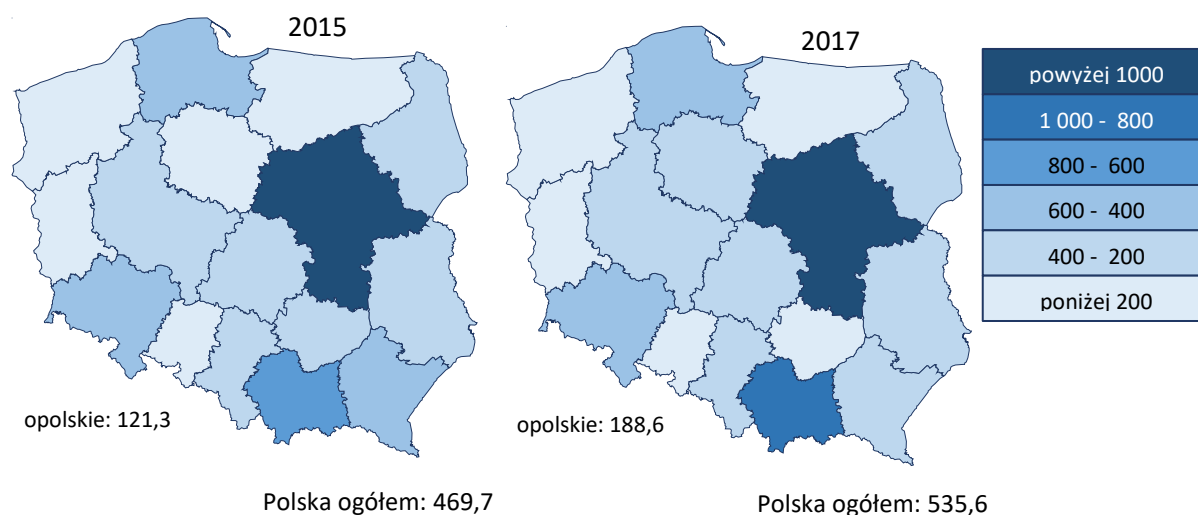
W zakresie **nakładów na działalność B+R** ogółem, we wszystkich sektorach, można zauważyć **wzrost** na przestrzeni lat 2015-2017 w obszarze województwa opolskiego – nadal jednak **pozostaje ono w grupie regionów charakteryzujących się najmniejszymi wartościami** w porównaniu z pozostałymi województwami. Podobnie kwestia ta kształtuje się również w przeliczeniu na 1 mieszkańca (121,3 zł w 2015 r. i 188,6 zł w 2017 r., przy średniej wartości dla kraju odpowiednio 469,7 zł i 535,6 zł). Mniejszym współczynnikiem w roku 2015 charakteryzowały się tylko województwo lubuskie i warmińsko-mazurskie, zaś w 2017 – lubuskie, świętokrzyskie (które odnotowało spadek) oraz warmińsko-mazurskie. Należy podkreślić, że **zdecydowana większość nakładów na działalność B+R dotyczy przedsiębiorstw przemysłowych**.

Mapa 18. Nakłady na działalność B+R ogółem.

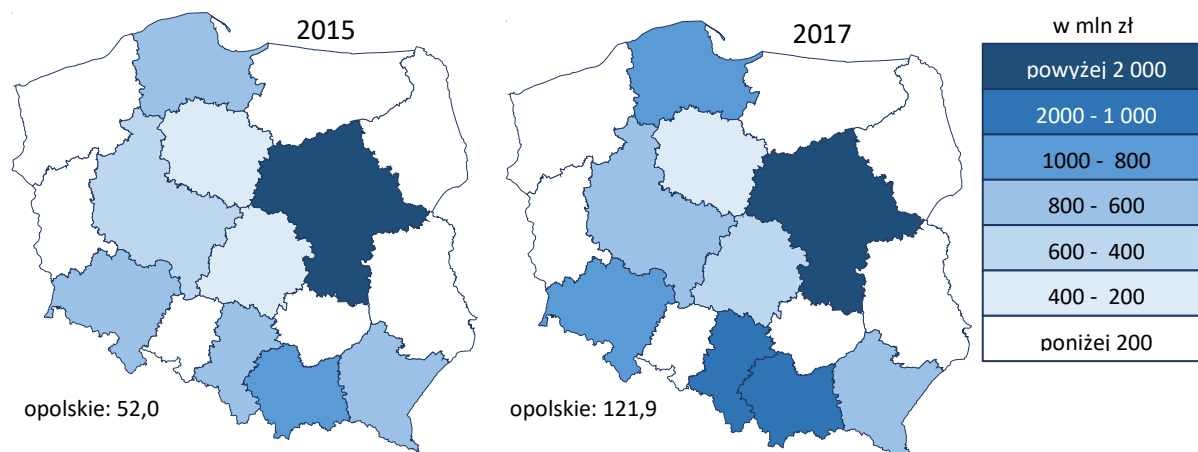
Źródło: GUS – BDL

Mapa 19. Nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca.

Źródło: GUS – BDL

Mapa 20. Nakłady na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw.

Źródło: GUS – BDL

W obrębie statystyk związanych z **liczbą pracujących w B+R**, na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w województwie opolskim odnotowuje się **bardzo zbliżone wartości w sektorze przedsiębiorstw oraz w sektorze szkolnictwa wyższego**. Ogółem, udział osób pracujących w B+R w pracujących ogółem wynosi 0,5 %, przy ogólnokrajowym poziomie 1,1 %.

Tabela 8. Pracujący w B+R.

wyszczególnienie	ogółem	w sektorze przedsiębiorstw	w sektorze szkolnictwa wyższego	udział osób pracujących w B+R w pracujących ogółem
	2017			
	w EPC ¹⁶	w EPC	w EPC	w %
Polska	121 427,6	67 072,0	50 669,7	1,1
dolnośląskie	10 378,8	5 461,9	4 784,4	1,2
kujawsko-pomorskie	3 530,4	1 771,4	1 674,8	0,8
lubelskie	4 291,0	1 110,3	3 114,9	1,0
lubuskie	1 131,9	0,0	617,6	0,5
łódzkie	5 802,1	2 384,5	3 010,7	0,9
małopolskie	16 838,5	9 654,4	6 690,4	1,8
mazowieckie	40 538,0	26 316,2	12 795,5	2,3
opolskie	1 381,1	691,0	667,8	0,5
podkarpackie	5 361,4	3 826,3	1 487,9	0,9
podlaskie	1 943,5	640,6	1 233,1	0,7
pomorskie	7 481,8	4 070,6	3 324,0	1,1
śląskie	9 800,1	5 424,6	3 996,6	0,8
świętokrzyskie	917,6	404,6	419,3	0,4
warmińsko-mazurskie	1 757,4	532,4	1 155,1	0,6
wielkopolskie	7 919,1	3 649,3	4 005,2	1,0
zachodniopomorskie	2 354,9	0,0	1 692,4	0,6

Źródło: GUS – BDL

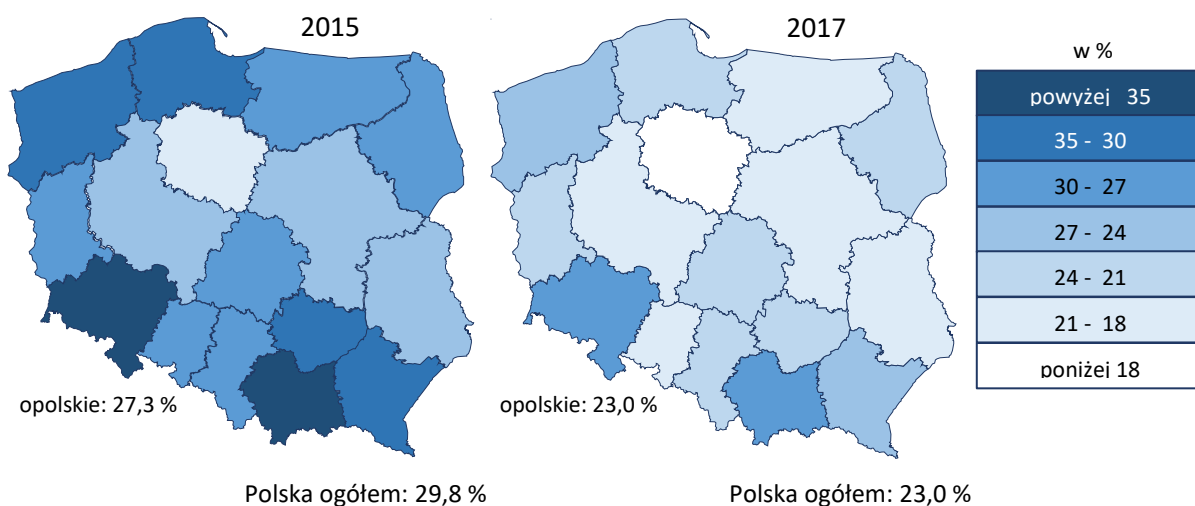
Na terenie województwa opolskiego, według danych statystyki publicznej, zlokalizowanych jest **6 szkół wyższych** – tym samym **plasuje się ono na ostatnim miejscu wśród województw pod tym względem, wraz z województwem lubuskim**. Porównując do siebie rok 2015 oraz 2017, **spada ogólna liczba**

¹⁶ Za GUS: Jednostka przeliczeniowa służąca do ustalania faktycznego zatrudnienia w działalności B+R. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy (w skrócie EPC) oznacza jeden osobo-rok poświęcony wyłącznie na działalność B+R.

studentów uczelni wyższych w omawianym regionie (z 25 170 do 21 982), a także **liczba absolwentów** w poszczególnych latach (8 424 absolwentów w roku 2015 i 7 715 w 2017).

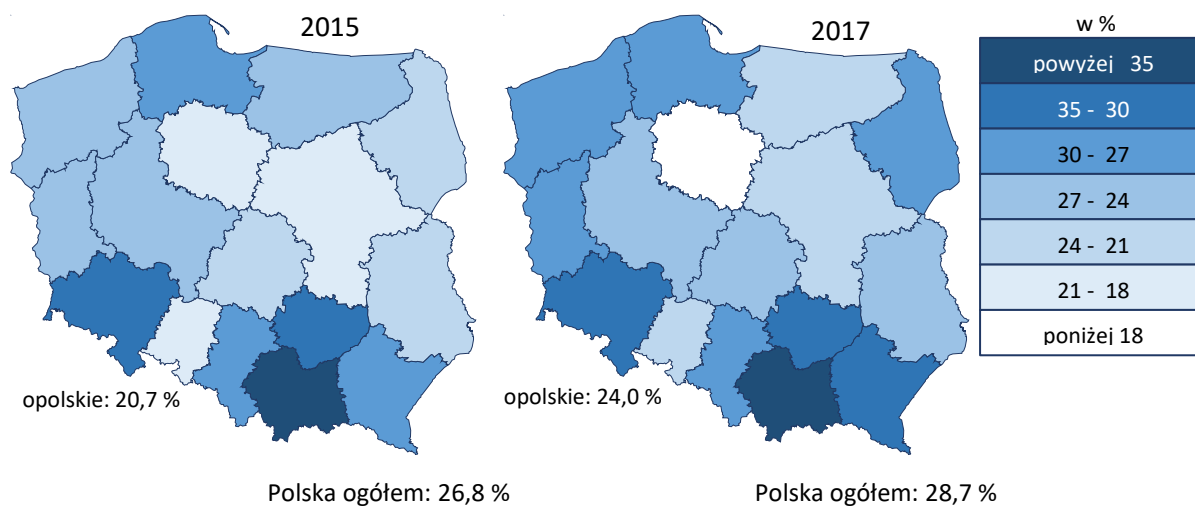
W kontekście szkolnictwa wyższego w korelacji z analizowaną tematyką działalności badawczo-rozwojowej, warto przyrzeć się też statystykom dotyczącym **osób studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych**:

Mapa 21. Odsetek studentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców).

Źródło: GUS – BDL

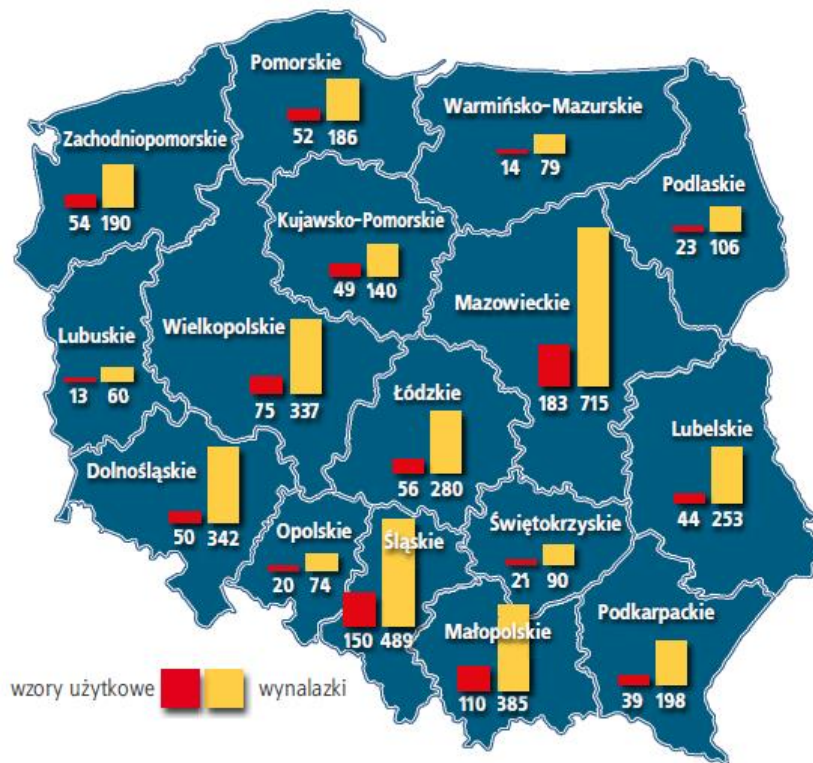
Mapa 22. Odsetek absolwentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców).

Źródło: GUS – BDL

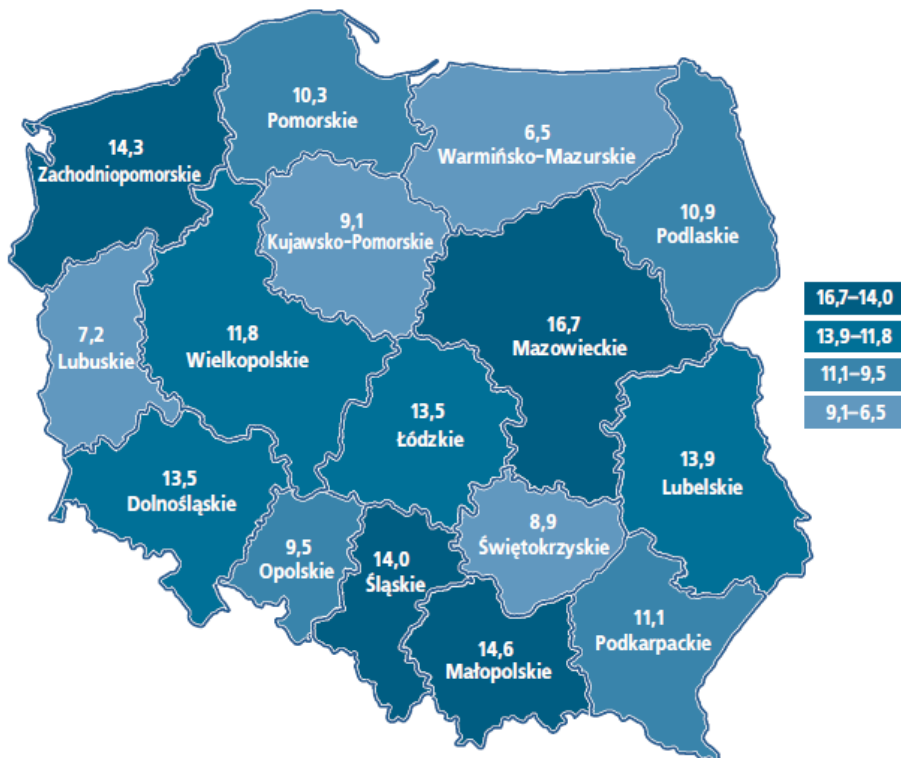
O działalności B+R świadczy również **liczba udzielonych patentów i praw ochronnych**, odnoszących się do przedmiotów własności przemysłowej w postaci wynalazków i wzorów użytkowych. W poniższych zestawieniach zawarto dane dotyczące roku 2017 r. w zakresie zgłoszeń tego typu przedmiotów ochrony oraz udzielonych na nie patentów i praw ochronnych przez Urząd Patentowy RP.

Mapa 23. Zgłoszenia wynalazków i wzorów użytkowych dokonane w 2017 r. przez podmioty krajowe według województw (według siedziby pierwszego zgłaszającego).

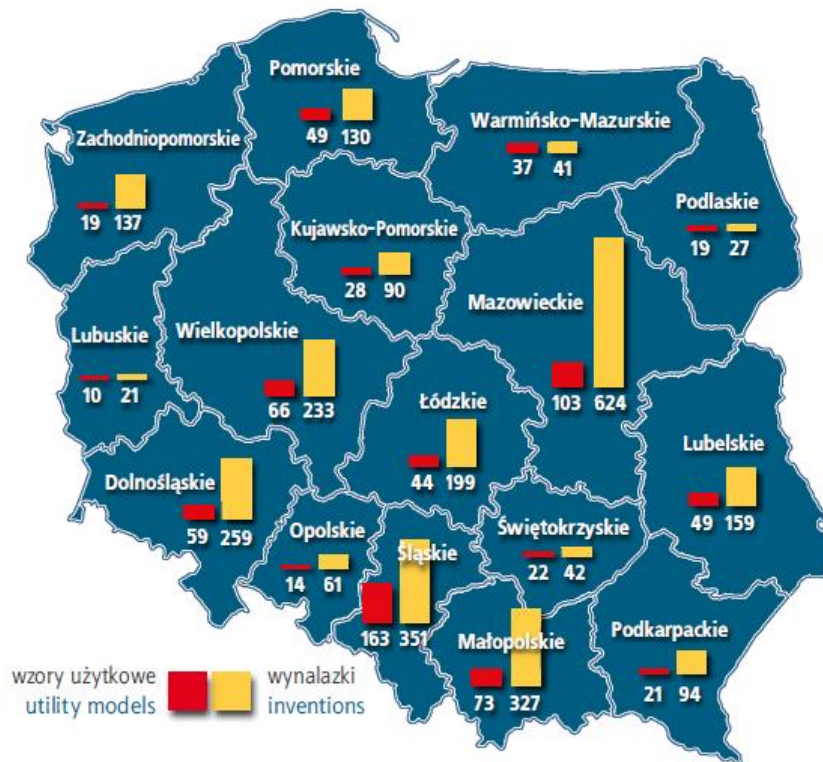
Źródło: Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Raport Roczny 2017

Mapa 24. Zgłoszenia wynalazków i wzorów użytkowych dokonane w 2017 r. przez podmioty krajowe według województw w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców.

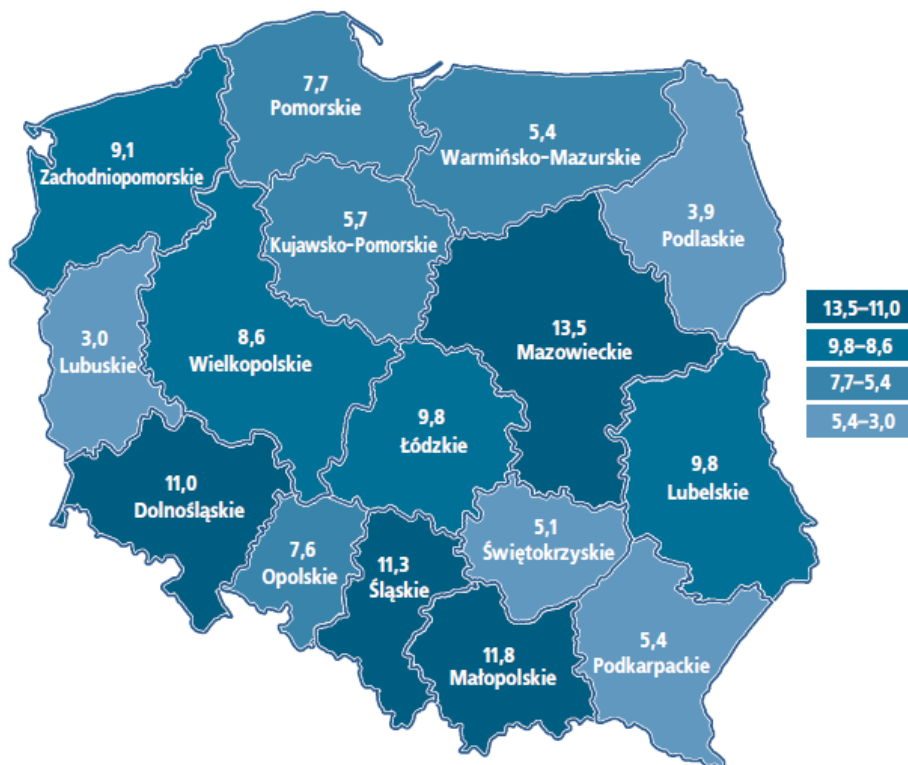
Źródło: Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Raport Roczny 2017

Mapa 25. Patenty i prawa ochronne na wzory użytkowe udzielone przez UPRP w 2017 r. podmiotom krajowym według województw (według siedziby pierwszego zgłaszającego).

Źródło: Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Raport Roczny 2017

Mapa 26. Patenty i prawa ochronne na wzory użytkowe udzielone przez UPRP w 2017 r. podmiotom krajowym według województw w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców.

Źródło: Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Raport Roczny 2017

Na podstawie powyżej przedstawionych statystyk UPRP, można stwierdzić, że zarówno **pod względem zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych oraz pod względem udzielonych na nie patentów i praw ochronnych województwo opolskie wypada raczej słabo na tle innych regionów kraju – jeśli chodzi o liczby bezwzględne**. Jednak, należy spostrzec, że biorąc pod uwagę współczynnik uzyskany **po przeliczeniu tych danych na liczbę mieszkańców w poszczególnych regionach, województwo opolskie nie należy już do grupy regionów o najniższych wartościach**. Jednocześnie, warto też zauważyć, że opolskie charakteryzuje mała różnica pomiędzy zgłoszonymi wynalazkami i wzorami użytkowymi a uzyskanymi patentami i prawami ochronnymi.

Po raz kolejny uwidacznia się **wiodąca rola Instytutu Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia”**, który jako jednostka z terenu województwa opolskiego znalazł się w grupie wyróżnionych przez UPRP podmiotów, które dokonały co najmniej 20 zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych w 2017 r. (dokonał 30 zgłoszeń). Instytut pozostaje również w czołówce podmiotów, którym udzielone zostały patenty i prawa ochronne – zalicza się do podmiotów, które uzyskały więcej niż 20 patentów i praw ochronnych na wzory użytkowe w 2017 r. (uzyskał ich łącznie 28).

Na koniec analizy dotyczącej działalności badawczo-rozwojowej, powiązań między biznesem a jednostkami naukowymi i instytucjami otoczenia biznesu, warto też po krótko przyjrzeć się **nowoczesnym usługom biznesowym** w Polsce, do których zalicza się działalność z zakresu: outsourcingu procesów biznesowych (BPO), outsourcingu usług informatycznych (ITO), usług świadczonych przez tzw. centra usług wspólnych (SSC) oraz usług badawczo-rozwojowych (R&D lub B+R). Według raportu Związku Liderów Sektora Usług Biznesowych (ABSL)¹⁷, w I kwartale 2018 r. całkowita liczba centrów nowoczesnych usług biznesowych w Polsce wynosiła 1 236, a całkowite zatrudnienie w nich - 279 000 osób. Zdecydowana większość to centra zagraniczne – one też biorą zdecydowanie większy udział w zatrudnieniu w centrach usług biznesowych ogółem. To, co istotne z punktu widzenia niniejszego opracowania, to miejsce Opola jako ośrodka usług biznesowych w obrębie analizowanego województwa, na tle pozostałych ośrodków w Polsce. Według informacji zawartych w treści powoływanego raportu, **Opole jest ośrodkiem charakteryzującym się zatrudnieniem w sektorze nowoczesnych usług biznesowych rzędu 1 tys. - 3,5 tys. pracowników** – co sprawia, że **należy pod tym względem do grupy małych ośrodków**. Do centrów usług biznesowych obecnych w województwie opolskim należą:

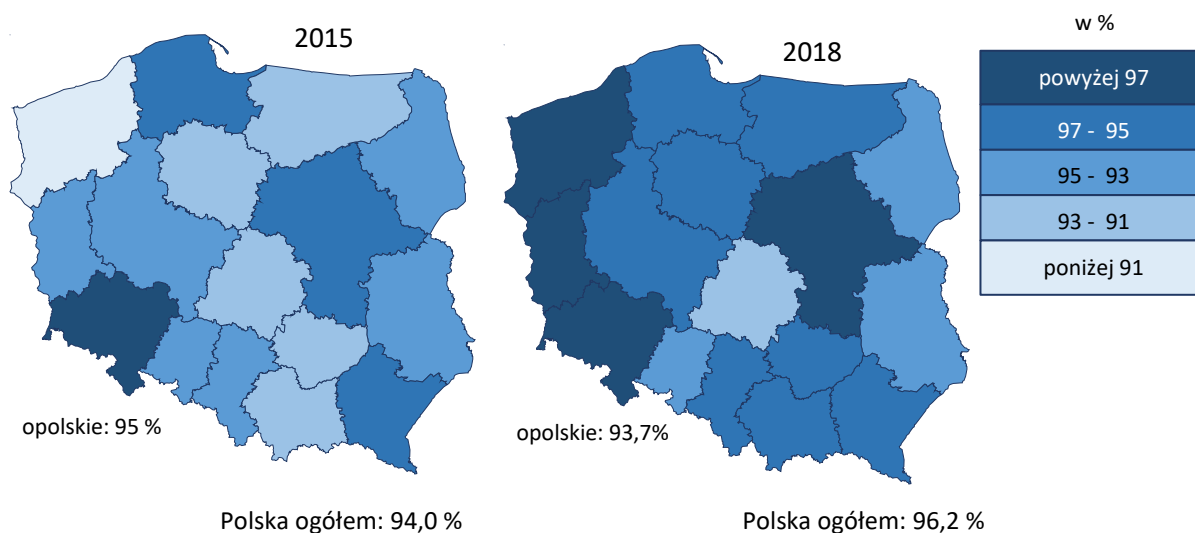
- Atos GDC
- Capgemini
- Future Processing
- Ista Shared Services
- PwC Service Delivery Center
- Stefanini.

¹⁷ ABSL, *Sektor Nowoczesnych Usług Biznesowych w Polsce 2018*

4. Społeczeństwo informacyjne – wykorzystywanie technologii informatyczno-telekomunikacyjnych.

Wśród zagadnień związanych z syntetyczną analizą stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego, nie może też zabraknąć kwestii związanych ze społeczeństwem informacyjnym. We współczesnej gospodarce trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie bez dostępu do narzędzi komunikacyjnych i Internetu. Również konkurencyjność przedsiębiorstw w dużej mierze zależy od umiejętności efektywnego wykorzystania nowych rozwiązań technologicznych w tym zakresie. Dlatego tak **ważnym obszarem działalności staje się sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT)**, bez wątpienia posiadającym także ogromny potencjał innowacyjności. W celu przybliżenia tej tematyki posłużono się przede wszystkim podstawowymi informacjami na temat wykorzystywania ICT w przedsiębiorstwach – w pierwszej kolejności zaprezentowano dane dotyczące **odsetka przedsiębiorstw wykorzystujących komputery**.

Mapa 27. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery (poza sektorem finansowym).

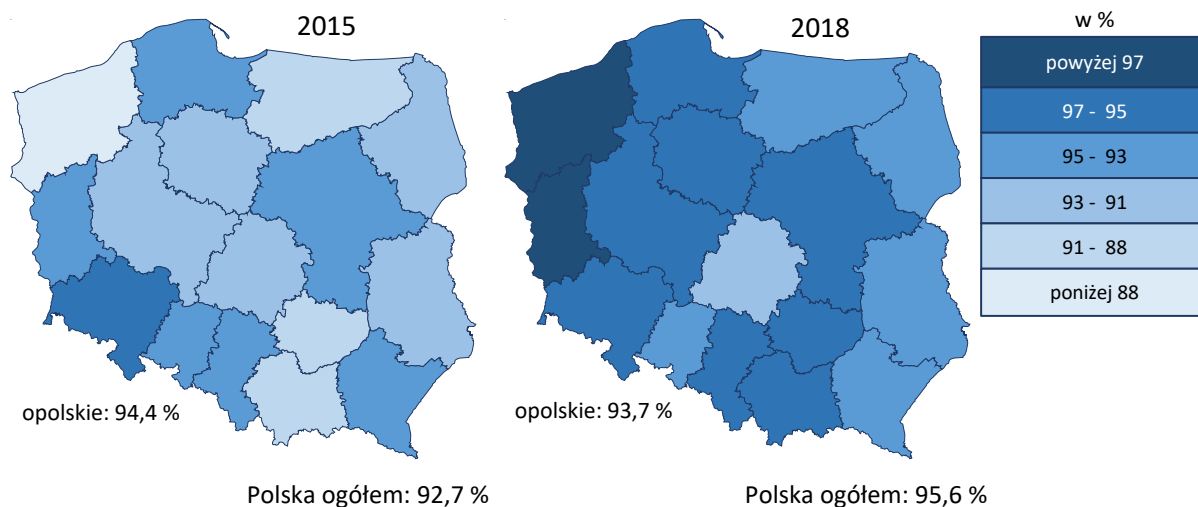

Źródło: GUS – BDL

Jak można zauważyć na powyższych kartogramach, na przestrzeni ostatnich lat, wskaźnik obrazujący wykorzystanie komputerów w przedsiębiorstwach **w odniesieniu do całego kraju wzrósł**. Co ciekawe, **tylko w przypadku województwa opolskiego, zaobserwowano zjawisko odwrotne do tego ogólnego trendu – odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery spadł w roku 2018 w stosunku do 2015**. W efekcie, pod tym względem region opolski obecnie (według najświeższych dostępnych danych za prezentowany rok 2018), **pozostaje poniżej średniej ogólnopolskiej**.

Ogromnie istotnym pozostaje również **dostęp do Internetu**, który stał się podstawą wykorzystywaną do budowania konkurencyjności oraz poprawy efektywności działalności przedsiębiorstw poprzez stwarzanie szerokich możliwości w zakresie prowadzenia kontaktów gospodarczych i transakcji. Według danych na rok 2015 i 2018, **odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w Polsce wzrasta – wyniósł w 2018 r. 95,6%. W województwie opolskim natomiast, było to 93,7%** co oznacza drobny spadek w stosunku do roku 2015.

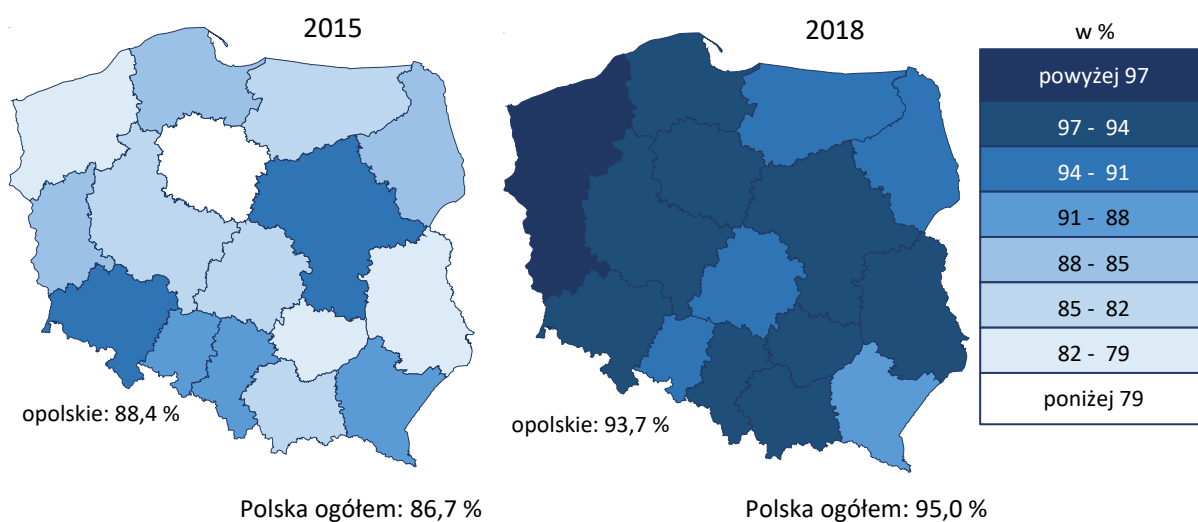
Mapa 28. Odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu (poza sektorem finansowym).

Źródło: GUS – BDL

W kontekście dostępu do Internetu, warto też spostrzec, jak szybko zmieniała się **dostępność przedsiębiorstw do Internetu szerokopasmowego** na przestrzeni ostatnich kilku lat – w stosunku do całego kraju, odsetek przedsiębiorstw posiadających takie połączenie wzrósł z 86,7 % do 95 %. Jeśli chodzi o opolskie, dostęp do połączenia szerokopasmowego, cechującego się dużą szybkością przepływu informacji, **wzrósł z 88,4 % do poziomu 93,7 % w roku 2018**.

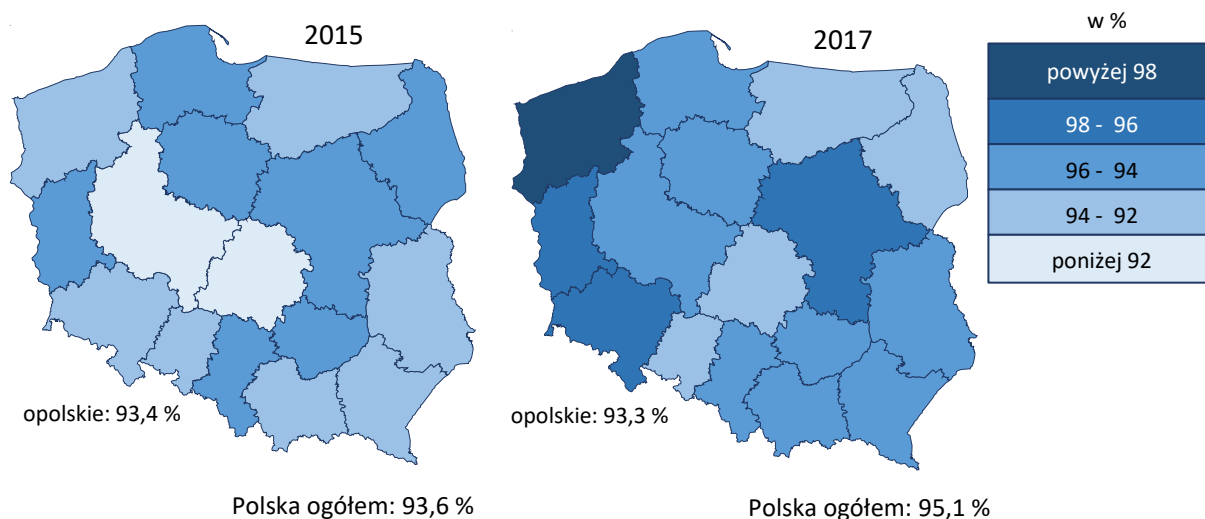
Mapa 29. Odsetek przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu (poza sektorem finansowym).

Źródło: GUS – BDL

Poniżej przedstawione zostały dane związane z **wykorzystywaniem Internetu do kontaktów przedsiębiorstw z administracją publiczną**. Z pewnością, możliwość prowadzenia takich kontaktów w przy pomocy ICT stanowi miarę cyfryzacji i informatyzacji na danym obszarze – czy to całego kraju czy poszczególnych jego regionów. Biorąc pod uwagę dostępne dane statystyki publicznej dla roku 2015 i 2017, **w województwie opolskim wskaźnik ten utrzymuje się w miarę stałym poziomie, osiągając 93,3 %**.

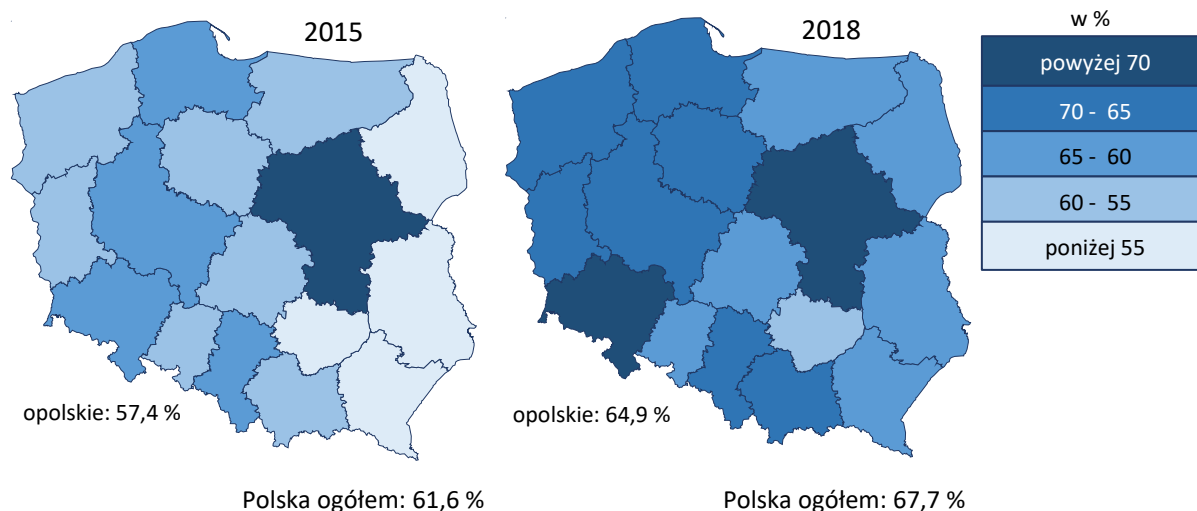
Mapa 30. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną (poza sektorem finansowym).

Źródło: GUS – BDL

Jeśli chodzi o **wyposażenie pracowników w urzędzenia z mobilnym dostępem do sieci**, odsetek przedsiębiorstw zaopatrujących osoby zatrudnione w np. komputery przenośne i smartfony pozwalające na mobilne połączenie z Internetem, wzrasta na przestrzeni ostatnich lat zarówno w stosunku do statystyk ogólnopolskich, jak i województwa opolskiego. **W regionie wzrósł on z 57,4% w roku 2015 do 64,9 % w 2018** – nadal pozostaje on jednak poniżej średniej właściwej dla całego kraju. Obserwuje się dynamiczniejszy wzrost tego wskaźnika w innych województwach, zwłaszcza zachodnich.

Mapa 31. Odsetek przedsiębiorstw wyposażających swoich pracowników w urządzenia przenośne (np. komputery przenośne, smartphony) pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (poza sektorem finansowym).

Źródło: GUS – BDL

Wszystkie wyżej zamieszczone dane dotyczyły przedsiębiorstw sektorów niefinansowych – w odniesieniu do **sektora finansowego**, zgodnie ze statystyką prowadzoną przez GUS, w województwie opolskim **100 % podmiotów gospodarczych wykorzystuje w swojej działalności komputery i posiada dostęp do Internetu** (co ważne, także 100% z nich posiada szerokopasmowy dostęp do Internetu). Wszystkie przedsiębiorstwa sektora finansowego zlokalizowane w regionie wykorzystują także Internet w kontaktach z administracją publiczną. W 2018 roku, **62,5 %** przedsiębiorstw w sektorze finansowym **wyposażało swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu** (w porównaniu z 68 % w 2015 r.), podczas gdy odsetek ten w skali całej Polski **wynosił już 74,1 %** (67,6 % w 2015 r.).

5. Opolskie specjalizacje inteligentne.

Zgodnie z unijnymi wymogami, w ramach RSI WO określone zostały specjalizacje inteligentne dla województwa opolskiego. Są to obszary działalności, skupione wokół kilku grup technologii, produktów i procesów (GT), wyszczególnione w ramach rozwojowych specjalizacji gospodarczych, łączących w sobie różne branże i tworzących innowacyjne rozwiązania technologiczne oraz społeczno-gospodarcze – co doprowadzić ma do podniesienia konkurencyjności regionu. Inteligentne specjalizacje określone dla województwa opolskiego to:

Tabela 9. Inteligentne specjalizacje województwa opolskiego.

Grupy technologii, produktów i procesów w ramach obszarów rozwoju		Wyszczególnienie
GT I	Technologie chemiczne (zrównoważone)	Otrzymywanie i przetwórstwo materiałów polimerowych
		Technologie chemiczne organiczne
		Chemia specjalistyczna
		Produkty chemiczne na bazie surowców odnawialnych
GT II	Zrównoważone technologie budownictwa i drewna	Technologie budownictwa niskoenergetycznego
		Technologie cementu, wapna i betonu
		Technologie drewna
GT III	Technologie przemysłu maszynowego i metalowego	Technologie układów napędowych
		Technologie projektowania i wytwarzania maszyn i urządzeń
		Technologie metali
GT IV	Technologie przemysłu energetycznego (w tym OZE, poprawa efektywności energetycznej)	Technologie wytwarzania energii
		Technologie silników
		Technologie wysokich napięć
GT V	Technologie rolno-spożywcze	Technologie produkcji roślinnej
		Technologie produkcji i przetwarzania żywności w szczególności przetwarzanie mleka
GT VI	Procesy i produkty ochrony zdrowia i środowiska	Produkty ochrony zdrowia
		Zintegrowany przestrzennie regionalny produkt turystyczny
		Proces organizacyjny systemu transportu intermodalnego przyjaznego środowisku

Źródło: Załącznik nr 10 do Regulaminu Konkursu dot. projektów złożonych w ramach Osi I Innowacje w gospodarce dla działania 1.1. Innowacje w przedsiębiorstwach w ramach RPO WO 2014-2020: Specjalizacje Inteligentne Województwa Opolskiego oraz Potencjalne Specjalizacje Inteligentne Województwa Opolskiego z Wyszczególnieniem.

Obserwując postęp wdrażania regionalnych specjalizacji inteligentnych, można wyróżnić obszary specjalizacji, w których zidentyfikowano największą liczbę projektów realizowanych w ramach RPO WO:

- **GT VI - Procesy i produkty ochrony zdrowia i środowiska,**
- **GT II Zrównoważone technologie budownictwa i drewna,**
- **GT III Technologie przemysłu maszynowego i metalowego.**

Warto jednocześnie podkreślić wysoką aktywność podmiotów wdrażających projekty wpisujące się w obszar GT VI – bowiem w okresie od grudnia 2017 r. do grudnia 2018 r. zaobserwowano największy wzrost liczby projektów właśnie w ramach tej specjalizacji.

Najmniejsze wydatkowanie odnotowuje się w obrębie specjalizacji GT V – Technologie rolno-spożywcze. Największą kwotę dofinansowania natomiast obserwuje się w przypadku obszaru GT III. Jeśli chodzi o podział ze względu na działania wytyczone przez RPO WO, wśród specjalizacji inteligentnych regionu najwięcej wydatkowanych środków wsparcia UE przeznaczono na Innowacje w przedsiębiorstwach.

Na wszystkie inwestycje związane z inteligentnymi specjalizacjami województwa opolskiego w ramach wdrażania RPO WO uzyskano łącznie kwotę 385 099 811,25 zł dofinansowania UE.

Szczegółowe dane dotyczące postępu we wdrażaniu regionalnych specjalizacji inteligentnych w oparciu o wsparcie finansowe projektów zawarto w poniższym zestawieniu:

Tabela 10. Podział wkładu Funduszy UE i liczba realizowanych projektów w ramach RPO WO według regionalnych specjalizacji inteligentnych i działań określonych w RPO WO 2014-2020.¹⁸

Specjalizacja		Działanie						Suma
		1.1. Innowacje w przedsiębiorstwach	2.1.2. Wsparcie ICT w przedsiębiorstwach	2.1.3. Nowe produkty i usługi w MSP na terenach przygranicznych	2.4. Współpraca gospodarcza i promocja	3.4. Efektywność energetyczna w MSP	10.1.2. Infrastruktura usług społecznych	
GT I	Liczba projektów	11	4	4	8	x	x	27
	Kwota dofinansowania	39 490 556,89 zł	2 053 292,69 zł	4 232 233,57 zł	1 882 038,00 zł	x	x	47 658 121,15
GT II	Liczba projektów	16	19	9	19	x	x	63
	Kwota dofinansowania	73 262 331,96 zł	5 998 543,58 zł	9 850 144,79 zł	5 050 151,03 zł	x	x	94 161 171,36 zł
GT III	Liczba projektów	23	11	6	10	x	x	50
	Kwota dofinansowania	102 018 255,59 zł	2 483 983,80 zł	4 981 619,00 zł	3 299 167,75 zł	x	x	112 783 026,14 zł
GT IV	Liczba projektów	4	2	1	1	8	x	16
	Kwota dofinansowania	8 689 429,17 zł	794 152,00 zł	744 356,60 zł	547 024,50 zł	23 126 668,04 zł	x	33 901 630,31 zł
GT V	Liczba projektów	4	3	3	1	x	x	11
	Kwota dofinansowania	8 691 658,90 zł	799 992,70 zł	2 332 000,00 zł	525 000,00 zł	x	x	12 348 651,60 zł

¹⁸ Liczba podpisanych umów i kwoty wsparcia UE według stanu na dzień 31.12.2018 r.

GT VI	Liczba projektów	x	21	4	9	x	30	64
	Kwota dofinansowania	x	6 797 381,88 zł	3 283 281,44 zł	2 290 000,63 zł	x	71 876 546,74 zł	84 247 210,69 zł
Suma projektów		58	60	27	48	8	30	231
Suma dofinansowania EFRR/EFSD		232 152 232,51 zł	18 927 346,65 zł	25 432 635,40 zł	13 593 381,91 zł	23 126 668,04 zł	71 876 546,74 zł	385 099 811,24 zł

Źródło: materiały udostępnione przez OCRG

W poniższym zestawieniu ujęto liczby projektów realizowanych w ramach RPO WO wpisujących się w obszary specjalizacji inteligentnych regionu oraz ich ogólną wartość w podziale na poddziałania. Rozróżniono także projekty prowadzone przez beneficjentów pochodzących z województwa opolskiego, jak i spoza jego granic. Poniżej tabeli, posługując się kartogramem, przedstawiono koncentrację przedsięwzięć związanych z regionalnymi specjalizacjami inteligentnymi według powiatów, biorąc pod uwagę miejsce realizacji. Obok wskazano również podmioty, które realizują największe liczby projektów. Przedstawiono też rozkład między powiatami, jeśli chodzi o wartości przedmiotowych projektów, jednocześnie wskazując podmioty, które realizują przedsięwzięcia o najwyższych łącznych wartościach.

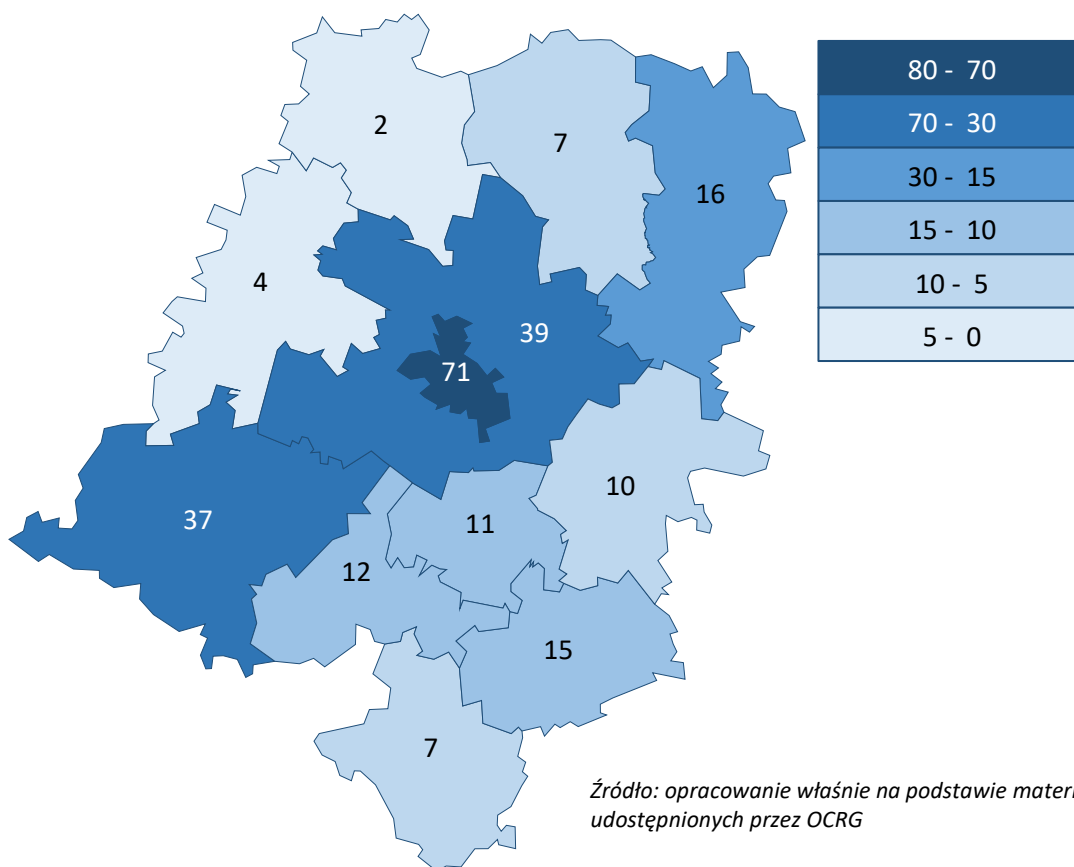
Tabela 11. Projekty realizowane w ramach RPO WO, wpisujące się w obszary specjalizacji inteligentnych w podziale na poddziałania.

Priorytet	Działanie	Poddziałanie	Specjalizacja	Projekty realizowane w województwie opolskim przez beneficjentów z województwa opolskiego		Projekty realizowane przez w województwie opolskim przez beneficjentów spoza województwa opolskiego	
				Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN	Liczba projektów	Wartość ogółem w PLN
1	1.1. Innowacje w przedsiębiorstwach	Brak poddziałania	GT I	11	50 062 022,12	0	0
			GT II	13	55 667 819,52	0	0
			GT III	23	153 196 772,50	0	0
			GT IV	4	27 248 037,00	0	0

			GT V	4	8 785 913,45	0	0	
2	2.1. Nowe produkty i usługi w MSP	2.1.2. Wsparcie ICT w przedsiębiorstwach	GT I	4	2 866 761,00	0	0	
			GT II	19	1 534 281,52	0	0	
			GT III	11	7 494 627,39	0	0	
			GT IV	1	492 848,70	1	827 790,00	
			GT V	3	1 179 768,03	0	0	
			GT VI	20	13 858 933,80	1	477 240,00	
			2.1.3. Nowe produkty i usługi w MSP na terenach przygranicznych	GT I	4	3 826 134,28	0	0
				GT II	9	19 451 900,47	0	0
				GT III	6	11 153 833,47	0	0
				GT IV	1	1 306 776,60	0	0
				GT V	3	12 276 865,72	0	0
	2.4. Współpraca gospodarcza i promocja	Brak poddziałania	GT VI	4	17 743 347,47	0	0	
			GT I	8	3 634 608,88	0	0	
			GT II	19	9 655 887,37	0	0	
GT III			10	4 921 890,40	0	0		
GT IV			1	547 224,50	0	0		
GT V			1	527 050,00	0	0		
3	3.4. Efektywność energetyczna w MSP	Brak poddziałania	GT VI	9	4 102 565,07	0	0	
3	3.4. Efektywność energetyczna w MSP	Brak poddziałania	GT IV	7	11 652 485,15	1	4 104 973,22	
10	10.1. Infrastruktura społeczna na rzecz wyrównania nierówności w dostępie do usług	10.1.2. Infrastruktura usług społecznych	GT IV	27	125 489 223,45	2	8 885 119,33	

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez OCRG

Mapa 32. Liczba realizowanych projektów w ramach RPO WO wpisujących się w obszary regionalnych specjalizacji inteligentnych według powiatów.

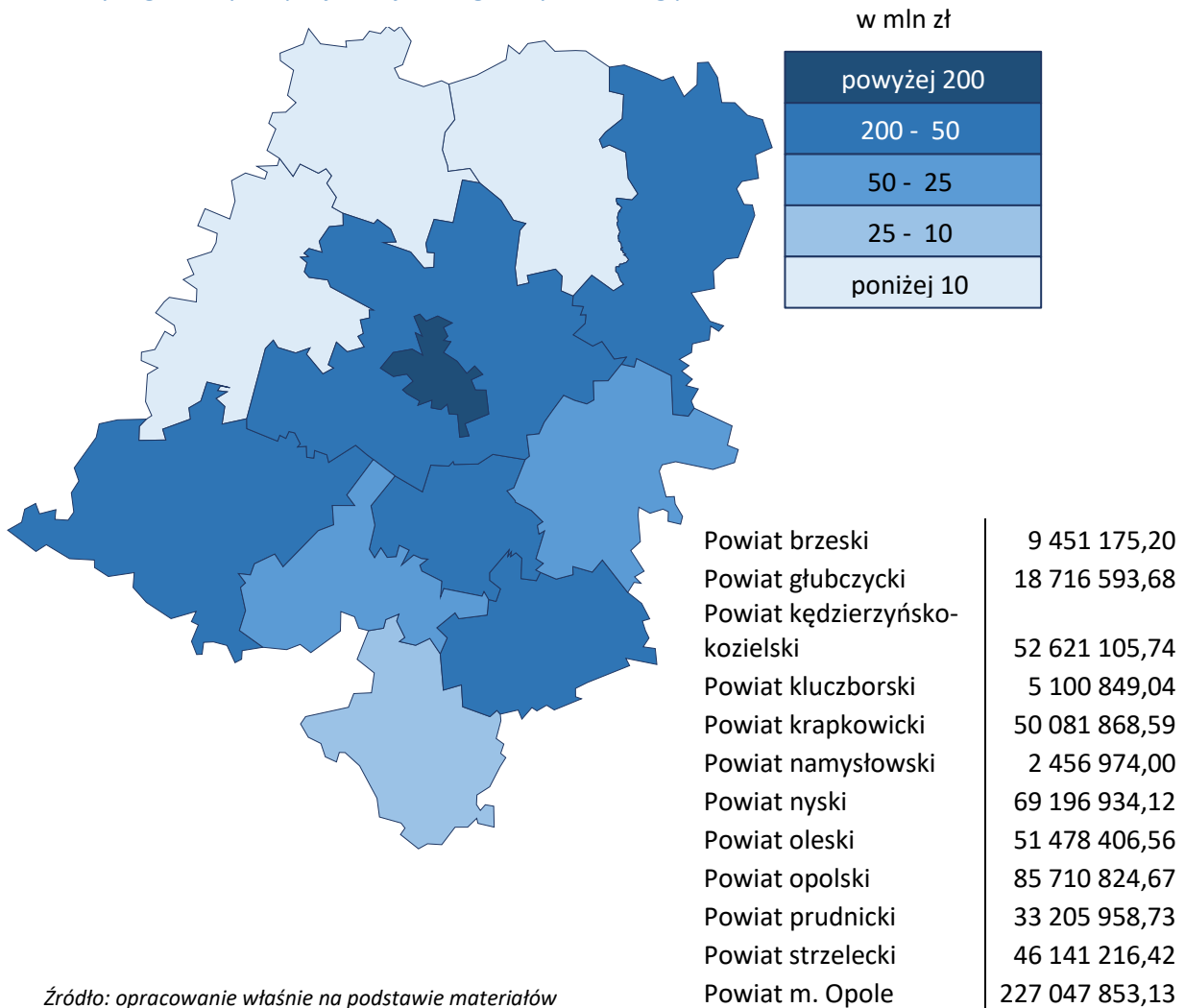

Beneficjenci RPO WO realizujący jednocześnie największe liczby projektów w województwie opolskim, wpisujących się w obszary regionalnych specjalizacji inteligentnych

1. GNIOTPOL TRAILERS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty
2. I-SYSTEMS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty
3. MEBEL RUST MARIAN RUST (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty
4. N COSMETICS EDYTA WILK-DOMALEWSKA (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty
5. NELA-ONE KORNELIA KROMPIEC (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty
6. SOMATI SYSTEM POLSKA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty
7. WEEGREE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty
8. WEST TECHNOLOGY & TRADING POLSKA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (beneficjent z województwa opolskiego) 3 projekty

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez OCRG

Mapa 33. Wartości ogółem realizowanych projektów w ramach RPO WO wpisujących się w obszary regionalnych specjalizacji inteligentnych według powiatów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez OCRG

Beneficjenci RPO WO realizujący projekty w województwie opolskim wpisujące się w obszary regionalnych specjalizacji inteligentnych o najwyższych wartościach łącznie

1. BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO (beneficjent spoza województwa opolskiego)	75 568 883,00 (1 projekt)
2. STOCZNIA KOŻŁE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (beneficjent z województwa opolskiego)	24 457 380,00 (2 projekty)
3. PARK NAUKOWO -TECHNOLOGICZNY W OPOLU SP. Z O.O.	17 062 810,22 (2 projekty)
4. WEST TECHNOLOGY & TRADING POLSKA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	16 607 000,00 (3 projekty)
5. "GLOBAU" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	15 572 000,00 (2 projekty)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez OCRG

Podsumowanie i tabela rekomendacji

Podsumowując wyżej zaprezentowaną analizę, w której podniesiono najważniejsze kwestie związane z innowacyjnością regionu opolskiego, można wysnuć następujące wnioski:

- Województwo opolskie pozostaje **slabym innowatorem**, zarówno w porównaniu z innymi regionami w skali europejskiej, jak i krajowej;
- **Opolska gospodarka ogółem ma słabą zdolność przyciągania zagranicznych inwestorów** – o czym świadczy mała wysokość obecnego w regionie kapitału zagranicznego;
- **Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w województwie spada** i obecnie utrzymuje się poniżej poziomu ogólnopolskiego;
- Opolskie charakteryzuje się **małą innowacyjnością w obrębie sektora usług**;
- **Region odznacza się innowacyjnością w sektorze przemysłowym**;
- Nadal zauważa się **niski** w porównaniu z resztą kraju **udział przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych**;
- **Słaba obecność opolskiego w wykorzystywaniu dofinansowań na działalność innowacyjną**;
- **Słaba polityka klastrowa**
- w stosunku do wartości ogólnokrajowych, opolskie odznacza się **wysokim wskaźnikiem innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w ramach inicjatyw klastrowych**
- **Wzrastają nakłady na działalność B+R** – zdecydowanie więcej nakładów dotyczy przedsiębiorstw przemysłowych
- **Spada ogólna liczba studentów a także liczba absolwentów w opolskim**
- **Opole jest małym ośrodkiem skupiającym centra nowoczesnych usług biznesowych w regionie**;
- **Wysoki poziom informatyzacji w przedsiębiorstwach sektora finansowego – w pozostałych sektorach wskaźniki poniżej średnich ogólnokrajowych.**

Celem stworzenia niniejszego opracowania było określenie stanu innowacyjności gospodarki województwa opolskiego - z syntetycznie przedstawionych wyników analizy płynie podstawowe, główne spostrzeżenie, że region opolski jest słabym innowatorem. W związku z tym, kierunki działań powinny nastawione być na stworzenie warunków do rozwoju działalności innowacyjnej. Mając to na uwadze, na podstawie wyżej wskazanych wniosków sformułowano następujące rekomendacje:

Tabela 12. Tabela wniosków i rekomendacji.

Najważniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.	Rekomendacje
Silna pozycja przemysłu w regionie, większy stopień innowacyjności w przemyśle	Należy wykorzystać obecność podmiotów sektora przemysłowego intensywnie działających nad rozwojem innowacji prowadzących prace badawczo-rozwojowe, poprzez wsparcie ich działalności i stworzenie warunków do jej poszerzenia.
Słaba polityka klastrowa	Należy wzmocnić politykę klastrową , w celu umożliwienia intensywniejszej współpracy między biznesem a nauką – lepszy transfer technologii, wiedzy – lepsza możliwość

	zastosowania innowacyjnych rozwiązań, rozwoju konkurencyjności itd. – jednocześnie znów wykorzystać mocną pozycję przedsiębiorstw przemysłowych skłonnych do współpracy w ramach inicjatyw klastrowych.
Spadek liczby studentów	Należy uatrakcyjnić region pod względem oferty uczelni wyższych – by stał się bardziej konkurencyjny w porównaniu z regionami przyciągającymi młodych ludzi chcących się rozwijać i kontynuować edukację. W ten sposób wykształci się kadrę naukową, która tworzyć będzie odpowiednie zaplecze do rozwoju innowacyjności i prac B+R.
Słaba obecność opolskiego w wykorzystywaniu dofinansowań na działalność innowacyjną	Należy podjąć działania sprzyjające aktywizacji potencjalnych beneficjentów środków programów pomocowych służących realizacji inwestycji w zakresie wdrażania innowacji. Zasadne byłoby podjęcie w tym zakresie szerszej zakrojonych działań informacyjno-promocyjnych dotyczących możliwości skorzystania ze wsparcia finansowego projektów związanych z działalnością innowacyjną i B+R.

Źródło: opracowanie własne.